

Xəbər
Eldar Mahmudovun
ölkədən çıxışına
qanunla
"stop"
qoyuldu
yazısı səh.6-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 11 may 2017-ci il Cümə axşamı № 99 (6713) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Ermənistandakı 102-ci hərbi baza təhlükəsi ciddiləşir

Azərbaycan XİN susur; **ekspert:** "Rusiya bu bazanı Azərbaycan və Türkiyəyə qarşı gücləndirir..."

yazısı səh.9-da

Bank sektorunda yeni çalxalanmalar gözlənilir

yazısı səh.3-da

Putin hərbi paradda Qərbə meydan oxudu

yazısı səh.12-də

Tramp FTB şefini işdən qovdu-səbəb

yazısı səh.4-də

Bakıda bankir xəstəlikdən öldü, atası dözməyib intihar etdi

yazısı səh.6-da

Neftin tezliklə bahalaşması gözlənilmir, çünki...

yazısı səh.12-də

Müxalifət fəalları "Gürcüstan cənnəti"ni itirə bilər-deportasiya təhlükəsi

yazısı səh.7-də

Həbsxanadan azadlıq ancaq ölümlər üçündür?

yazısı səh.13-də

"Rabitə işi": Vidadi Zeynalov ziyanın 1 milyon 100 min manatını ödəyib

yazısı səh.6-da

Bakının "sarı zolaq" problemi-narazılıqlara rəsmi cavab

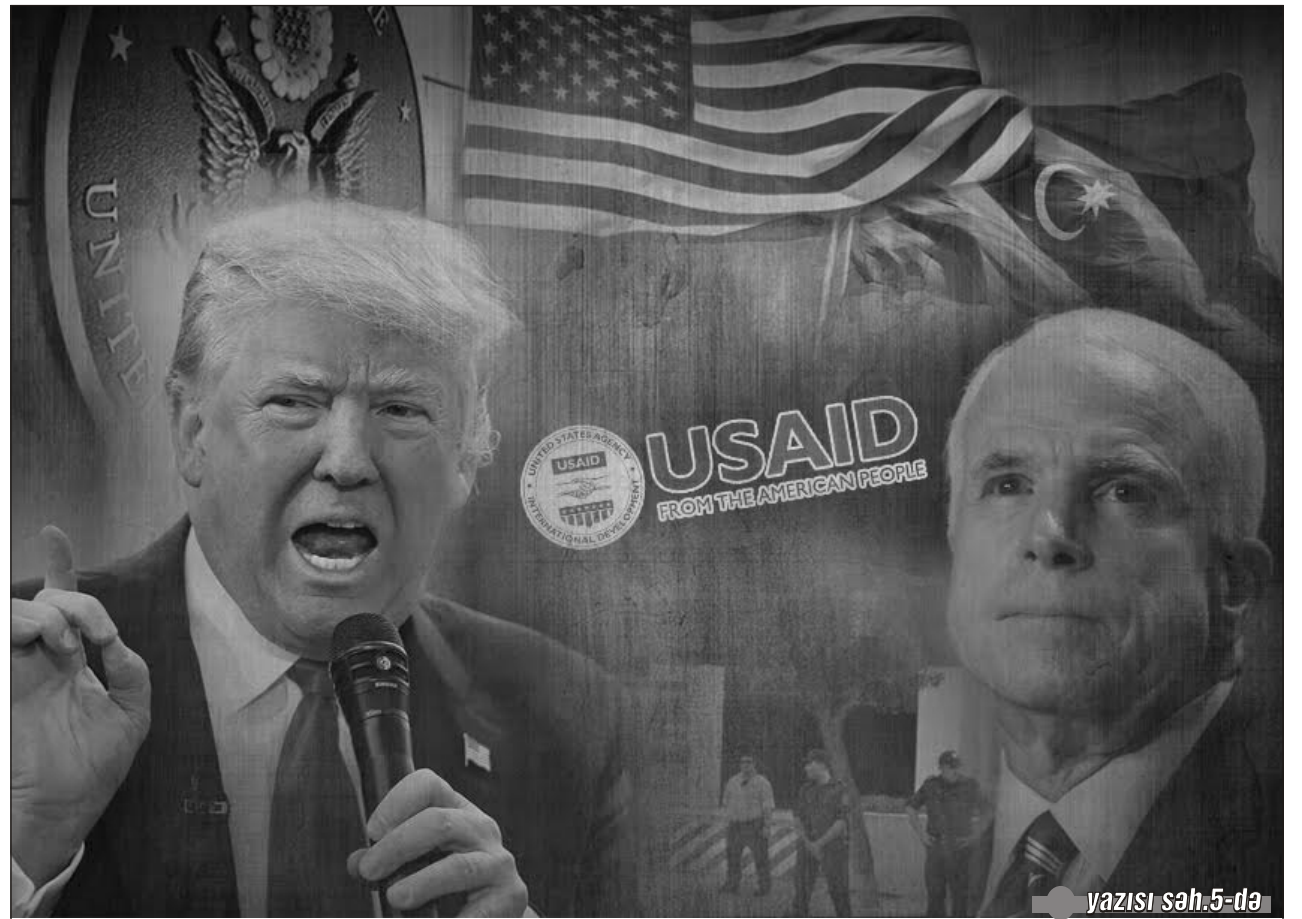
yazısı səh.15-də

"Eurovision-2017" - Azərbaycanın birincilik şansları...

yazısı səh.15-də

ABŞ BAKIDAKI ƏN BÖYÜK TƏŞKİLATINI BAĞLAYIR-SƏFİRLİKDƏ İXTİSARLAR GÖZLƏNİLİR

Rusiyanın rosbalt.ru portalı Amerika diplomatik dairələrinə istinadən xəbər verir ki, USAID Azərbaycanda fəaliyyətini dayandırır; ABŞ keçmiş sovet məkanından çəkilir; **Con Makkeyn:** "Bu, dünyada sıxıntılar yaşayan bütün adamlara "Amerikaya ümid etməyin", deməkdir

yazısı səh.5-də

"Türkiyə Naxçıvanda hərbi baza yaradır" - işğalçıya ölüm kimi xəbər

Rusiyalı tanınmış hərbi ekspertdən erməni generalı pərt edən açıqlama: rus-erməni birgə qarlaşması Kremlin razılığı olmadan Ermənistandan kənara yeridilə bilməz; "Qarabağda müharibə Azərbaycanın hüduqlarından çıxmıyınca, Rusiya konfliktdə müdaxilə etməyəcək"

yazısı səh.8-də

Ziya Məmmədovun
əlindən alınan
səxsi təyyarəsinin
məsərəfləri haqda
sensasion bilgiler

yazısı səh.3-də

Fərhad Əliyev
üçün "yaşıl
ışığı" - Bakıya və
biznesə qayıdışı
mümkündür

yazısı səh.4-də

Cahangir Hacıyev
"siyasi məhbus"
bəyanatının
pərdəarxası

yazısı səh.5-də

11 may 2017

Şamaxının millət vəkili müharibə veteranlarını təbrik etdi

Hər il olduğu kimi, bu il də may ayının 9-da Şamaxının millət vəkili Elxan Süleymanov rayon ərazisində yaşayan müharibə veteranlarını təbrik edib. Millət vəkili rayondakı səlahiyyətli nümayəndəsi Dəyanət Musayev bir neçə veteranı evində ziyarət edib, onlara Elxan Süleymanovun təbrik məktublarını çatdırıb və pul mükafatları təqdim edib. Bir qrup müharibə veteranı ilə millət vəkili qərargahında da görüş olub.

Qeyd edək ki, Böyük Vətən müharibəsi illərində şamaxılılar cəbhəyə 12 549 nəfər əsgər yola salıblar. Müharibəyə gedən şamaxılılardan 1286 nəfəri qəhrəmancasına həlak olub, 4997 nəfər isə itkin düşüb. Hazırda Şamaxıda 15 Böyük Vətən müharibəsi veteranı yaşayır.

Faiq Əmirlinin məhkəməsi başlayır

AXCP sədri Əli Kərimlinin köməkçisi, "Azadlıq" qəzetinin direktoru Faiq Əmirlinin cinayət işi məhkəməyə göndərilib. Vəkil Fəxrəddin Mehdiyev APA-ya deyib ki, cinayət işi üzrə istintaq başa çatıb və baxılması üçün Səbail Rayon Məhkəməsinə göndərilib. İş yaxın günlərdə icraata verilecək.

Qeyd edək ki, F. Əmirli ötən il avqustun 20-də saxlanılıb. Saxlanılarkən ona qarşı Cinayət Məcəlləsinin 283.1-ci (milli, irqi, sosial və ya dini düşmənçiliyin salınmasına, milli ləyaqətin alçaldılmasına, habelə milli, irqi, sosial və ya dini mənsəbiyyətindən asılı olaraq vətəndaşların hüquqlarının məhdudlaşdırılmasına və ya üstünlüklərinin müəyyən edilməsinə yönələn hərəkətlər, aşkar surətdə və ya kütləvi informasiya vasitələrindən istifadə olunmaqla törədildikdə) maddəsi üzrə ittiham irəli sürülüb.

Daha sonra Cinayət Məcəlləsinin 168.1-ci (Dini məzhəbləri yaymaq və dini ayinlərin icrası adı altında fəaliyyət göstərən və bu fəaliyyətlə ictimai asayışı pozan, yaxud vətəndaşların sağlamlığına zərər vuran və ya formasından asılı olmayaraq vətəndaşların hüquqlarını pozan, habelə vətəndaşların qanunla müəyyən edilmiş vəzifələrini yerinə yetirməkdən yayındıran qrup təşkil etmə, ona rəhbərlik etmə və ya belə qrupda iştirak etmə) maddəsi ilə ittiham olunub.

Onun avtomobilindən Fətullah Terror Təşkilatının (FETÖ) lideri Fətullah Gülenə aid kitablar tapılıb.

Bakıda müsəlman ölkələrinin "Gənc liderlər" zirvəsi başladı

Mayın 10-da Bakıda İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının təşəbbüsü ilə "Beynəlxalq İƏT Modeli Gənc Liderlər Zirvəsi" konfransı başlayıb. Azərbaycan Gənclər və İdman Nazirliyi və Dialoq və Əməkdaşlıq uğrunda İslam Konfransı Gənclər Forumunun (İƏT Gənclər Forumu) təşkilatçılığı ilə başlayan toplantı 2 gün davam edəcək. Toplantıda İƏT üzvü 35 ölkəni təmsil edən 100-ə yaxın gənc lider və gələcək diplomat iştirak edir.

İslam Həmrəylik Oyunları ərəfəsində təşkil olunan toplantı Quran ayələrinin oxunması ilə başlayıb. Açıılış mərasimində gənclər və idman naziri Azad Rəhimov, İƏT Gənclər Forumunun sədri, səfir Elşad İskəndərov, BMT-nin Mədəniyyətlərə dialoq üzrə Ali Nümayəndəsi Nəsim Əbdüləziz Əl-Nəser, Türkiyə Nazirlər Kabineti İctimai Diplomatiya Baş Koordinatorları Ali Osman Öztürk, Ailə, Qadın və Uşaq məsələləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Hicran Hüseynova, İslam Həmrəylik Oyunları Federasiyasının baş katibi Feysal Əl-Nasir və başqaları çıxış edib.

Tədbirdə bildirilib ki, İƏT Gənclər Forumu milli "İƏT Modeli" proqramından 1000-ə yaxın gənc iştirak edərək məzun olub. Bundan başqa, tədbirdə çıxış edən İƏT Gənclər Forumunun sədri Elşad İskəndərov bildirib ki, dünyanın 70-dən artıq universitetində keçirilən İƏT model oyunlarında on minlərlə gənc lider və gələcək diplomatları iştirak edib. "İƏT Modeli"nin bir müasir intellektual hərəkətə çevrildiyini deyən E. İskəndərov Bakı Zirvəsi ərəfəsində bu hərəkətin nümayəndələrinin Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2017-ci ilin İslam Həmrəylik İli elan edilməsi haqda təşəbbüsünə beynəlxalq ictimai dəstək olaraq, 2017-ci ildən etibarən İslam Dünyası Gənclik Günü'nün təsis edilməsi haqda təkliflə çıxış etdiklərini deyib. İƏT Gənclər Forumu İdarə Heyətinin bu il sentyabr ayının 3-də qeyd olunması barədə müvafiq qərar layihəsini 12 may tarixində Bakıda keçiriləcək İƏT Gənclər Nazirləri Daimi Şurasının gündəliyinə daxil edildiyini bildirib.

Qeyd edək ki, 2 gün davam edəcək "Fəaliyyətdə Həmrəylik" şüarı altında keçirilən Gənclər Zirvəsinin əsas müzakirə mövzuları müsəlman ölkələrinin iqtisadi inteqrasiyası, islamofobiya və radikalizmə qarşı yaradıcı üsullarla mübarizə, münaqişə zonalarında insan haqlarının müdafiəsi, o cümlədən Xocalı soyqırımına beynəlxalq səviyyədə siyasi-hüquqi qiymətin verilməsi istiqamətində gənclərin rolu, müsəlman ölkələrinin müasir çağırışlara cavab verəcək inkişaf yollarının araşdırılması və s. olacaq.

Zirvənin son iş günündə Bakı Bəyannaməsinin qəbul edilməsi nəzərdə tutulur.

□ KƏNAN

Heydər Əliyev-94

Prezident və ailə üzvləri mərhum prezidentin Fəxri xiyabanda məzarını ziyarət ediblər

Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva, ailə üzvləri, Heydər Əliyevin doğmaları və yaxınları Fəxri xiyabanda onun məzarını ziyarət ediblər.

Prezident İlham Əliyev ümummilli lider Heydər Əliyevin məzarını önünə ekilə qoyub, xatirəsini ehtiramla anıb.

Azərbaycanın dövlət himni səslənib.

Sonra dövlət başçısı və ailə üzvləri akademik Zərifə Əliyevanın, görkəmli dövlət xadimi Əziz Əliyevin və tanınmış həkim-alim Tamerlan Əliyevin məzarlarını ziyarət edərək üzərinə gül dəstələri qoyublar.

Ziyarət mərasimində baş nazir Artur Rəsi-zadə, Milli Məclisin sədri Oqtay Əsədov, Prezident Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyev, nazirlər, komitə və şirkət rəhbərləri, Milli Məclisin deputatları iştirak ediblər.

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri Qala-Türkan magistral avtomobil yolunun ətrafında salınan yaşıllıq sahəsində Heydər Əliyevin doğum gününə həsr olunmuş ağacəkmə kampaniyasında iştirak ediblər.

APA-nın məlumatına görə, dövlət başçısı və birinci xanım əvvəlcə Azərbaycanda ekoloji vəziyyətin daha da yaxşılaşdırılması istiqamətində

də görülən işlərlə bağlı məlumatları əks etdirən stendlərlə tanış olublar.

Ekologiya və təbii sərvətlər naziri Hüseyn Bağirov prezident İlham Əliyevə 2008-2017-ci illərdə salınan yaşıllıqlar barədə məlumat verib. Bildirilib ki, bu illərdə ölkədə ümumilikdə 5 milyon 200 minə yaxın ağac ekilib.

Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri ərazidə ağac ekiblər.

Qala-Türkan magistral avtomobil yolunun ətrafında salınan yaşıllıq massivində 9 minə yaxın aqrar əhəmiyyətli və digər növ ağaclar ekilib.

Dövlət başçısı və birinci xanım ağacəkmə kampaniyasının iştirakçıları ilə xatirə şəkilləri çəkdiriblər.

HHQ üçün yeni təyyarənin təqdimatı keçirilib

Mayın 10-da Azərbaycan Respublikası Hərbi Hava Qüvvələrinin aviabazalarından birində İtaliya Respublikasının "Leonardo Aircraft" şirkətinin istehsalı olan yeni nəsil reaktiv M-346 tipli təlim-məşq təyyarəsinin təqdimatı keçirilib.

Müdafiə Nazirliyinin APA-ya verilən məlumata görə, nazirliyin rəhbərliyi

təyyarəyə baxış keçirdikdən sonra onun taktiki-texniki xüsusiyyətləri, istismarı və digər keyfiyyətləri barədə ətraflı brifinq təqdim olunub.

"Düşmənlə məxfi əməkdaşlığa cəlb olunmuş qrupun ifşasında "Mossad"ın heç bir rolu olmayıb" - rəsmi

"Birmənalı surətdə bildiririk ki, bu məsələdə "Mossad" adlı qurumun heç bir fəaliyyəti olmayıb".

Bu barədə APA-ya Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən ermənilərə işləyən qrupun guya "Mossad" təşkilatının köməkliyi ilə aşkar edilməsi barədə bəzi KİV-də gedən məlumatla münasibət bildirilərkən qeyd edilib.

"Düşmənlə məxfi əməkdaşlığa cəlb olunmuş bir qrup hərbi qulluqçu və mülki şəxslərin aşkar edilməsi və ifşa olunması Müdafiə Nazirliyinin müvafiq qurumları tərəfindən edilib. Toplanan materiallar müvafiq qaydada Respublika Baş Prokurorluğuna təqdim olunub", - deyərək mətbuat xidmətindən bildirilib.

Qarabağda qanunsuz işləyən Britaniya şirkətinin Bakı nümayəndəsi nazirliyə çağırıldı

İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən mərkəzi ofisi Londonda yerləşən "Grand Thronton" beynəlxalq şirkətinin törəmə şirkəti olan "Grand Thronton Ermənistan"ın Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində qeyri-qanuni fəaliyyəti, biznesin təşviqinə dair müəyyən nəşrlər hazırlaması və həmin şirkətin Ermənistanın "Hayastan" fondu ilə əlaqələrinin müəyyən edilməsi barədə araşdırma aparılıb.

Nazirliyin yaydığı məlumatda deyilir ki, araşdırmalar zamanı "Grand Thronton Ermənistan" şirkətinin Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində Ermənistanın "Hayastan" fondunun həyata keçirdiyi layihələrin əsas hissəsinin 2015-ci il üzrə auditini aparması barədə məlumatlar əldə edilib.

Bununla əlaqədar, "Grand Thronton International Ltd" şirkətinin Azərbaycan üzrə nümayəndəsi nazirliyə dəvət edilərək "Grand Thronton Ermənistan" və "Grand Thronton Fransa" şirkətlərinin Ermənistanın "Hayastan" Fondu ilə əlaqələri, Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində qeyri-qanuni iqtisadi və digər fəaliyyətin qadağan olunması, bu cür fəaliyyətin beynəlxalq hüquqa və Azərbaycan qanunvericiliyinə zidd olması, "Hayastan" Fondunun Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində qanunsuz fəaliyyəti barədə məlumatlar təqdim edilib. Habelə məsələnin araşdırılması və nəticələri barədə İqtisadiyyat Nazirliyinə məlumat verilməsi nümayəndəyə çatdırılıb.

Şirkətin mərkəzi ofisindən "Grand Thronton Ermənistan"a ünvanlanmış məktubla Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərində qanunsuz fəaliyyətin yolverilməz olduğu və bununla bağlı Azərbaycan tərəfinin sərt reaksiyası Ermənistan şirkətinə çatdırılıb, bütün üzv şirkətlərin məcburi xarakter daşıyan tələblərə əməl etməli olduqlarına, əks halda, şəbəkədən çıxarılacaqlarına dair xəbərdarlıq edilib.

Kəçmiş nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovun şəxsi təyyarəsinin müsadirə olunması xəbəri geniş müzakirə edilməkdədir. Səbiq nazirin qardaşı Elton Məmmədov qardaşının təyyarəsi haqda ona sual ünvanlayan unikal.org əməkdaşına belə deyib. Sitat: "Sizin şəxsi əmlakınızı kimsə əlinizdən ala bilərmi? Əlbəttə, yox. Qurtardı getdi də! Mən sizdən xahiş edirəm, əlavə nəşə soruşmayın. Bu məsələyə mən münasibət bildirmirəm, ya da bildirmək istəmirəm. Bu qəddər".

Dəyəri bir neçə milyon dollarla ölçülən təyyarələri dünyada əsasən iş adamları alır, xarici səfərləri zamanı, ölkədaxili səyahətlərində istifadə edirlər. Azərbaycanda da mülki şəxslərə hava nəqliyyatı vasitələrinin idarə olunmasına icazə verilməsi üçün qanun ilər öncə qəbul olunub. Belə ki, bununla bağlı qəbul olunan "Aviasiya təhlükəsizliyi üzrə Dövlət Proqramı" ilə Azərbaycanda şəxsi təyyarələr almaq istəyənlərə icazə verilib. Şəxsi təyyarələri olan şəxslərin qeydiyyatı Azərbaycan Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyasında aparılır. Bu gün Azərbaycanda şəxsi təyyarə tipində kiçik tutumlu, iri tutumlu hava gəmiləri mövcuddur. Həmin təyyarələrin sayı haqda dəqiq bilgiler yoxdur. Qeyri-rəsmi məlumatlara görə, ölkədə irili-xırdalı 20-yə yaxın şəxsi təyyarə var.

Azərbaycanda ən populyar hava gemisi "Gulf Stream"dir.

Kiçik tutumlu bu təyyarələrin modifikasiyasından, durumundan, buraxılış ilindən asılı olaraq qiymətləri 5 milyon 500 min dollardan başlayaraq 60-70 milyon dollara qədər dəyişir.

"Silkway Holding" şirkətinin tərkibindəki "Business aviation"da 5 ədəd "GulfStream" tipli kiçik tutumlu; 2 ədəd iri tutumlu, orta məsafəyə uçan, geniş salonlu, VIP nümayəndələr üçün "Boeing-727-200" və yaxın məsafəyə uçan, VIP salonlu "ATR-42-500" təyyarələri mövcuddur.

"GulfStream" markalı təyyarələrin yanacaq sərfiyyatı da modifikasiyasından asılıdır. Texniki xidmət qiymətləri də məhz modifikasiyaya uyğun dəyişir. Məsələn, "Gulfstream G650" 2 motorlu reaktiv mühərriklili təyyarə sinfinin flaqmanı hesab edilir. "G650" Rolls-Royce BR725 mühərriki ilə təhciz edilib. 15 kilometr hündürlüyə qalxaraq saatda 950 kilometr qət edə bilir. 1 sa-

Ziya Məmmədovun əlindən alınan şəxsi

təyyarəsinin məsrəfləri haqda sensasion bilgiler

Səbiq nazirin hər dəfə, məsələn, ABŞ-a səfəri 50-60 min avroya başa gəlir

atlı uçuş üçün 2 tondan artıq yanacaq sərf edir. 11-18 nəfərin daşınması üçün nəzərdə tutulub. "Gulfstream Aerospace" korporasiyasının istehsal etdiyi bu təyyarənin layihəsi 2005-ci ildən işlənməyə başlanıb. Projekt haqda rəsmi olaraq 2008-ci ildə məlumat yayı-

lıb. "G650" sinfinin ən sürətli təyyarəsidir. Dünyada ən təhlükəsiz uçaqlar sırasında yer alıb. Məsələn, ABŞ prezidentinin səfərlərə yollandığı "1 nömrəli" təyyarənin 350 milyon dollar qiyməti var və 1 saatlıq uçuşu ABŞ büdcəsinə 181 min 757 dollara başa gəlir.

Məlumatlara görə, Z.Məmmədov əlindən alınan təyyarəni 2012-ci ildə alıb. Ötən 5 il ərzində Z.Məmmədov təkcə şəxsi təyyarəsinin saxlanılmasına 6 milyon dollar xərcləyib.

Azərbaycanın nəqliyyat naziri olmuş Ziya Məmmədovun müsadirə edilmiş təyyarəsinin 1 saatlıq uçuşunun ona neçəyə başa gəlməsi haqda konkret fikir bildirmək məlumat azlığına görə mümkün deyil.

Səbiq nazirin şəxsi təyyarəsində 10 saatlıq uçuşu azı 20 ton yanacaq sərfiyyatı deməkdir. Həmin yanacağın bir litri 1.3, 1.5 avrodur. Bu hesabla səbiq nazirin hər dəfə, məsələn, ABŞ-a səfəri 50-60 min avroya başa gəlir. Üstəlik, təyyarənin dayanacaqda saxlanması, texniki xidmət göstərilməsi, pilotların xərcini də əlavə etsək, səbiq nazirin təyyarə saxlama xərclərinin aylıq ortalama 100 min dolları aşdığını aydınlaşdırma bilirik.

"Knight Frank" şirkətinin illik "The Wealth Report-2017" məruzəsində qeyd olunub ki, Azərbaycanda 2016-cı ildə 2006-cı ilə müqayisədə şəxsi avialayner sahiblərinin sayı 550% artıb. Azərbaycanda 10 il əvvəl cəmi 2 nəfərdə şəxsi təyyarə var idi, amma keçən ilin nəticəsinə görə artıq bu rəqəm 13-dür.

Tədqiqatda Azərbaycanda super varlı insanların sayı üzrə ətraflı məlumatlar yer alıb. Belə ki, ölkədə 2006-cı ildə 1 milyon dollardan yuxarı sərvətə malik olan 2700 insan var idisə, 2015-ci ildə belələri 5600 nəfər, 2016-cı ildə isə 6 min nəfər olub.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Bank sektorunda yeni çalxalanmalar gözlənilir

Əkrəm Həsənov: "...Pulları banklardan çıxarmağa ona görə qoymurlar ki..."

Nağdlaşdırma ilə bağlı tətbiq olunan məhdudiyətdən sonra sahibkarların ən böyük problemi bank sektoru ilə bağlıdır. Sahibkarlar hesablarında olan vəsaiti çıxara bilmədikləri kimi, həmin vəsaitlərin təhlükəsizliyi ilə bağlı da əmin deyillər. Çünki istənilən halda bank müflis elan olunarsa, həmin vəsaitlərin qaytarılma ehtimalı batma ehtimalından daha aşağıdır.

Digər tərəfdən, iri və ora sahibkarlar üçün müvafiq olaraq müəyyən edilən 15 min və 30 min manatlıq aylıq limit onların cari xərcləri üçün belə kifayət etmir. Bu səbəbdən son aylarda real sektor bu qanundan ciddi əziyyət çəkir.

Ölkənin maliyyə sektorunda yaranmış bu anormal durumu izah edən iqtisadçı ekspert, hüquqşünas Əkrəm Həsənov da vurğuladı ki, hazırda çox acınacaqlı durum yaranıb: "Dövlət başçısı qeyri-neft sektorunun inkişafı, sahibkarlığa dəstəyi dövlətin prioritetlərindən biri elan edib və bu sahədə son dövrdə kifayət qədər müterəqqi qərarlar qəbul edilib. Amma bank sistemi buna ciddi əngələ çevrilib. Sahibkar ilk növbədə qoyduğu sərmayənin və biznesinin təhlükəsiz inkişafına əmin olmaq istəyir. Lakin ilk problem ən

sade məsələdə yaranır: dövriyyə vəsaitini harada saxlasın? Xatırladıram ki, hər hansı biznes üçün dövriyyə vəsaiti bir nömrəli məsələdir. Bu məsələdə problem yaranan kimi ödəniş sistemi iflic olur. Necə ki, bizdə indi olub: zəncirvari şəkildə birinin ödənişi vaxtında və tam etməməsi digərlərinə də mənfi təsir göstərir. Təbii, normal halda sahibkar pulunu bankda saxlamalıdır. Amma ölkədə 10-dan çox bank bağlanıb və sahibkarlar orada pullarını itirib. Çünki lağvetmə prosesi də qeyri-şəffafdır, bunu artıq "Bank Standard"ın Kreditorlar Komitəsinin sədri kimi də deyə bilərəm. Real heç bir məlumat verilmir".

Ekspert **bağlanan banklarda sahibkarlara məxsus vəsaitlərin qaytarılması ehtimalının çox aşağı olmasına da toxundu:** "Fiziki

şəxslərin əmanətləri heç olmasa pis-yaxşı sığortalıdır, Əmanətlərin Sığortalanması Fondu kompensasiya edir. Amma elə həmin fond da açıq bəyan edir ki, sahibkarların bağlanan banklardakı vəsaiti faktiki batıb. Əlbəttə, sual yaranır ki, bu banklara Mərkəzi Bank vaxtilə necə nəzarət edib ki, bu qədər vəsait batıb? Amma indi əsas problem heç bu da deyil. Əsas problem odur ki, bankın çökməsindən qorxan sahibkar pulunu bank hesabından çıxara bilmir. Ona görə yox ki, qa-

nun buna imkan vermir, ona görə ki, Palata banklara qanunsuz və özbaşına göstəriş verib. Məlum olduğu kimi, ilin əvvəlində qüvvəyə minmiş "Nağdsız hesablaşmalar haqqında" Qanun sahibkarlara və hüquqi şəxslərə ay ərzində müəyyən limit -15000 və ya 30000 manat çərçivəsində nağd ödənişlər etməyə imkan verir. Nağdlaşdırmaya görə də 1 faiz vergi tutulur. Halbuki həmin verginin özü konstitusiyaya ziddir və çox absurddur, amma yenə də önəmli olan heç bu da deyil.

İndi sahibkar deyir ki, mən hesabımda pul saxlamaq istəmirəm və ya az pul saxlamaq istəyirəm, qoy pulum kassamda qalsın, nağdlaşdırmaya görə 1%-lik vergini də ödəyirəm. Kassadakı pulunu da qanundakı limit çərçivəsində nağd xərcləyəcəyini bəyan edir və bildirir ki, əlavə ödənişləri olsa, pulu yenidən bank hesabına mədaxil etməyə hazırdır. Amma banklar vəsaitin nağdlaşdırılmasına imkan vermir. Deyirlər ki, Palata Qanundakı limiti (15000 və ya 30000 manat) nağd xərclərə deyil, nağdlaşdırma ya da tətbiq edir".

Əkrəm Həsənovun fikrinə, Palata qanun və səlahiyyətləri çərçivəsində bank sistemində etimadı bərpa edə bilmir deyə, qanunsuz göstərişlər sayəsində yaxşı işlədiyini göstərmək istəyir: "Məqsəd faktiki müflis bankların sahibkarlar hesabına xilasdır. Yeni Palata həmin bankları müflis elan etməyəcək və vətəndaşların əmanətlərinin də Əmanətlərin Sığortalanması Fondu tərəfindən Mərkəzi Bankın kreditləri hesabına kompensasiya edilməsi zərurəti olmayacaq. Sadəcə, sahibkarların vəsaiti bankların öhdəliklərinin

könüllü restrukturizasiyası adı altında əllərindən alınacaq. Yeni bank sahiblərinin və inzibatçıların oğurladığı pullar sahibkarların hesabına silinəcək. Bunun qanunvericilik bazası da aprelde təzbazar qəbul edilib qüvvəyə mindi. Sizin qəzetə müsahibəsində millət vəkili Qüdrət Həsənoğlu hətta buna haqlı etirazını da bildirmişdi. Bir sözlə, sahibkarların vəsaitinin əllərindən alınmasına hazırlıq gedir, ona görə də pullarını banklardan çıxarmağa qoymurlar. 100 il sonra bolşevik eksperimenti təkrarlanır".

İqtisadçının sözlərinə görə, belə şəraitdə sahibkarlar bizneslərini bağlamağa meyllidirlər: "Qanunsuzluğun baş alıb getdiyi şəraitdə iqtisadi aktivlik yalnız azalacaq. Bununla belə, mən sahibkarlara ruhdan düşməməyi tövsiyə edirəm. Şikayət etsinlər, məhkəmələrdə iddia qaldırınsınlar. Əminəm ki, Palatanın bu özbaşınalığının mahiyyəti üzə çıxarılsa, müvafiq tədbirlər görülməkdir. Çünki qeyd etdiyim kimi, Palatanın bu hərəkətləri dövlətin siyasətinə ziddir və yalnız onun öz dar maraqlarına xidmət edir".

□ Nərgiz LİFTİYEV

Tramp FTB şefini işdən qovdu - səbəb

FTB direktoru Kominin büronu effektiv idarə edə bilmədiyi deyilir, amma...

ABŞ prezidenti Donald Tramp Federal Təhqiqatlar Bürosunun (FTB) direktoru Ceyms Komini vəzifəsindən azad edib. "Amerikanın səsi"nin məlumatına görə, səbəb kimi Kominin büronu effektiv idarə edə bilmədiyi göstərilib. Mayın 9-da bununla bağlı prezident Trampın məktubu yayılıb. Məktubda deyilir ki, "çox vacibdir ki, vətəndaşların FBI-a inamı və əminliyi bərpa edə biləcək yeni rəhbərlik təyin edilsin".

Hələlik yeni direktor təyinatı baş verməyib, sadəcə, Kominin müavini müvəqqəti olaraq onu əvəz edəcək. Yayılan açıqlamada tezliklə FTB-yə yeni şəxsin təyin olunacağı bildirilir.

Qeyd edək ki, Kominin adı ötən il ABŞ-da keçirilən seçkilər zamanı gündəmə gəlib. Həmin vaxt FTB direktoru sabiq prezidentliyə namizəd Hillari Klintonun gizli yazışmalarda şəxsi elektron poçtundan istifadə etməsi ilə bağlı araşdırma başlatmışdı. Seçkilərə iki həftə qalmış başladılan bu istintaq seçkiyə iki gün qalmış bağlansa da, H.Klinton Komini ona qarşı fəaliyyətdə ittiham etmişdi.

Ceyms Komi 4 il əvvəl FTB direktoru təyin olunub və Amerika mediasına görə, hələ 6 il bu vəzifədə qala biləcəkdi. Ancaq ABŞ prezidenti Tramp dəlisov baş xəfiyyəni işdən atıb. Ehtimal ki, məsləhətçiləri Trampa Kominin ona da ciddi problem yaradacağı ilə bağlı xəbərdarlıq ediblər. Çünki 56 yaşlı FTB direktoru daha əvvəl prezident Bill Klinton və Corc Buşla da ciddi qalmaqla yaşayıb. Prezident Bill Klintonun əfv etdiyi şəxs haqqında yenedən cinayət işi açıb, eyni zamanda Corc Buşun hakimiyyəti zamanı 2004-cü ildə xüsusi xidmət orqanlarının hüquqlarının artırılmasına qarşı çıxıb və sənədi imzalamayıb. Və bu səbəbdən də 2006-cı ildə Komi istefaya göndərilib. Yalnız 7 ildən sonra C.Komi prezident Barak Obama tərəfindən FTB-nin direktoru postuna təyin olunub.

Kominin Hillari Klintonun mailləri barədə açıqlamasının seçkilərin taleyinə nə qədər təsirli olduğunu demək çətin olsa da, bu hadisə Konqresdə ciddi narazılığa və Komiyə qarşı ittihamlara səbəb olmuşdu. İndi isə seçilməsində dəstəyi olduğu prezident Komini işdən atır. Böyük ehtimalla Tramp Komini başına bəla etmək istəməyib. Çünki ABŞ qanunlarına görə, təyinat qərarını prezident versə də, FTB-yə dövlət başçısının birbaşa təsir imkanı yoxdur. Yəni Komi kimi "ipə-sapa yatmaz" birisi yəqin ki, Trampa da problem yaradacaqdı. Çünki hazırda məhkəmə sistemi faktiki olaraq ABŞ prezidentinin qərarlarını təsdiqləmir və artıq bir neçə prezident fərmanının icrası məhkəmə tərəfindən dayandırılıb. Üstəlik, Trampın başı üzərində hələ də Rusiya yarlığı Domokl qılıncı olaraq asılıb və Ağ Evin rəhbəri ara sakitləşdiyi üçün yavaş-yavaş özü üçün təhlükə törədə biləcək, açar nöqtələrə öz adamlarını yerləşdirməyə başlayır. Çünki bir neçə dəfə mediada FTB-nin prezident Trampın və yaxın ətrafının Rusiya ilə əlaqələrinə dair araşdırmalar aparması ilə bağlı xəbərlər yayılıb. Hətta bir neçə məsləhətçisinin məhz Rusiya ilə əlaqələrinə görə haqqında FTB-də araşdırma başlanılıb. Bu səbəbdən indi Trampın FTB rəhbərliyi postuna yaxın adamını yerləşdirməsi anlaşılındır.

□ KƏNAN

Azərbaycanın keçmiş iqtisadi inkişaf naziri Fərhad Əliyevin ölkəyə qayıtması və biznesə başlaması barədə yayılan xəbərlər ölkə gündəmini zəbt edib. Sabiq nazirin Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının rezidenti olan "Alco Lubricant Company" şirkətinin sahibi olduğu deyilir.

Virtualaz.org xəbər verir ki, həbsdən buraxıldıqdan sonra Azərbaycanı tərk edən və Belarus da daxil olmaqla, bir sıra xarici ölkələrdə biznes layihələri ilə məşğul olan keçmiş nazirin ölkəyə döndüyü, bəzi investisiya layihələri həyata keçirməyə başladığı haqda çoxdan söz-söhbətlər yayılıb. Qaynar.info portalı yazır ki, F.Əliyevin Azərbaycandakı biznes layihələrindən biri Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının ərazisində 2,5 ha torpaq sahəsində tikilən sürtgü yağları istehsal edən zavodun tikintisidir.

Həmin zavodu keçmiş nazirin qurduğu "Alco Lubricant Company" MMC inşa edir. Zavodun investisiya dəyəri 10 milyon manatdır və orada ildə 30 min ton sürtgü yağı istehsal etməsi nəzərdə tutulur. Şirkət 2016-cı il mayın 5-də yaradılıb, bundan 45 gün sonra Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının rezidenti statusu verilib və investisiya təşviqi sənədi ilə təmin edilib. Bu sənədə görə, şirkət əmlak və torpaq vergisindən tam, mənfəət vergisindən əlli faiz azad olunub. Bundan əlavə, şirkət xaricdən gətirəcəyi avadanlıq və istehsal təyinatlı texnologiyalara görə gömrük vergisindən də tam azad olunub. Zavodun bu ilin ikinci yarısında fəaliyyətə başlaması planlaşdırılır.

"Alco Lubricant" sürtgü yağları üzrə alman brendidir.

Belə görünür ki, F.Əliyev əfv olunandan sonra vaxtilə yığdığı kapitalın da reabilitasiyası üçün siyasi razılıq alıb. Məlumdur ki, Əliyev qardaşları hələ 90-cı illərin əvvəllərindən Moldovada bizneslə məşğul olublar, daha sonra Azərbaycanda öz bizneslərini inkişaf etdiriblər. Onun nazir təyini olunması Əliyev qardaşlarının biznes imperiyasının daha da böyüməsinə şərait yaradıb.

Lakin sabiq nazir həbs olunan sonra onların aktivlərinin bir çoxu əllərindən alınmışdır. Bununla belə, şübhə yox idi ki, biznes işlərində və çirkli pulların leqallaşdırılmasında kifayət qədər məharət sahibi olan Əliyev qardaşları hansısa offşor zonalarda kapitalarının bir qismini gizlədə biliblər. F.Əliyev və qardaşı, "Azpetrol"un keçmiş rəhbəri Rafiq Əliyev həbsdən buraxıldıqdan sonra həmin kapitalı xarici ölkələrə yatırmağa başlayıblar. İndi isə Əliyev qardaşlarına şərait yaradılıb və təminat verilib ki, kapitalarını Azərbaycanda da leqallaşdırsınlar, investisiya yatsınsınlar.

F.Əliyevin ailəsinə yaxın mənbələrdən istiqlal.az-a daxil olan məlumatlara görə, sa-

biq nazir artıq bir neçə aydır Bakıdadır.

F.Əliyevin ölkəyə döndüyündən Azərbaycanın siyasi hakimiyyətinin də maraqlı olduğu deyilir. İnvestisiya qıtlığı keçirən ölkəyə sərmayə axınıni təmin etmək üçün sabiq nazirin kapitalından və əlaqələrindən faydalanmaq qərara alınıb.

Azərbaycana daşımaları müsbət həldir. Burada həm siyasi, həm də iqtisadi zərurət görünür. Ola bilsin ki, iqtisadi zərurət siyasini üstələsin. Amma hər halda, oğurlanmış, qeyri-qanunu əldə edilmiş pullar leqallaşdırılmalı, onun ölkə iqtisadiyyatının inkişafı üçün sərf edilməsinə şərait yaradılmalıdır. Burada ancaq

bir şəxs, bir milyardərdən asılı məsələ deyil. Məsələn, İsgəndər Xəlilov və digər milyardərlər gəlib ölkə iqtisadiyyatına müəyyən qədər milyardlarla investisiya qoysalar, bu tələbat ödənilməyəcək. Rusiya və digər ölkələrdə olan azərbaycanlı milyardərlər Azərbaycana dəvət olunmalı, onlara təminat verilməlidir ki, onlar da

Fərhad Əliyev üçün "yaşıl işıq" Bakıya və biznesə qayıdıb

İqtidar vaxtilə ona xəyanət etmiş sabiq nazirə nə üçün bu qədər güzəştlər edilir?

İqtisadçılar ölkə iqtisadiyyatının çətin vaxtlarında F.Əliyevin investisiyasına böyük ehtiyacın olduğunu qeyd edirlər. 12 il öncə siyasi fiqura çevrilən, 8 illik həbsdən sonra azadlığa çıxıb xaricə üz tutan sabiq nazirin qısa müddət sonra ölkəyə investor kimi dönüşü maraqlı məsələdir.

Sabiq dövlət müşaviri, politoloq Qabil Hüseynli F.Əliyevin ölkəyə qayıdışını müsbət qiymətləndirir: "Dünyadakı böhran ölkəmizə də təsir edib. Bu dövrdə əllərində olan yüksək vəsaitləri offşor zonalara, yaxud müxtəlif ölkələrə yatırmaqdan əlavə, öz ölkələrinin qeyri-neft sektorunun inkişafına sərf edirlərsə, bunun hər hansı bir mənfəəti olacağını güman etmirəm. Fərhad Əliyev kifayət qədər bacarıqlı bir iş adamıdır. O pulları haradan almışından, necə qazanmasından asılı olmayaraq, əlində olan pulla iş yeri açıb, yeni texnologiyaların ölkəyə gəlməsinə çalışsınsa, bu, bir tərəfdən məmurların əllərində olan vəsaitlərin leqallaşması, digər tərəfdən həmin pullarla yeni iş yerlərinin açılması deməkdir. Kaş ki, digər məmurlar da əllərində olan pullardan ölkə iqtisadiyyatının, qeyri-neft sektorunun inkişafı üçün istifadə edərdilər. Azərbaycandan oğurlanan pulların geri qaytarılması yaxın gələcəkdə yürüdülməli siyasətin əsaslarından birini təşkil etməlidir. Bu, ölkənin iqtisadiyyatının inkişaf etdirilməsi üçün mühüm bazaya çevrilə bilər. Bu nöqtəyi nəzərdən Əliyev qardaşlarının bizneslərinin bir hissəsini

Azərbaycan xalqı, iqtisadiyyatı və hökuməti uda bilər".

Politoloq sabiq nazirin siyasətə baş vura biləcəyini istisna edir: "Zənn etmirəm ki, o siyasətə qayıdacaq. Açıqlamalarda həmin dövrdə siyasi eşq düşmədiyini də dəfələrlə deyib. Öz vətəninə rahat yaşamağı, mənəcə, hər şeydən üstün tutar. Güman etmirəm ki, yaşının bu çağında Fərhad Əliyev özünü yenedən siyasi risklər altına atıb, həm həyatını, həm də yaxınlarının həyatını bitirsin. Onun üçün iş yerləri açıb, ölkə vətəndaşlarının burada işləmələrinə şərait yaratmağı özünün ən böyük xidməti olar. Ağillı insan bu cür edir. Başqa fikrə düşəcəksə, yenedən yana bilər".

İqtisadçı ekspert Qadir İbrahimli hesab edir ki, hazırkı Azərbaycan iqtisadiyyatı üçün atılan hər bir addım önəmlidir: "Ölkə iqtisadiyyatında investisiya tələbatı olduqca yüksəkdir. Burada söhbət qeyri-neft sektorundan və milyardlarla vəsaitdən gedir; hər milyon, hətta bir neçə yüz min dollar da önəmlidir. Burada böyük biznesə sahib olanların iştirakı olduqca önəmlidir. Əliyev qardaşlarının Moldovada, xaricdə böyük biznes şəbəkələri qurulub. Fərhad Əliyevin hakimiyyətdə olduğu dövrdə bu biznes şəbəkəsi daha da genişləndi. Həmin şəxslərin yenedən Azərbaycan iqtisadiyyatına investisiya yatırımlarında qeyri-adi heç nə yoxdur. Normal həldir. Yaxşı olardı ki, hökumət bu tipli şəxsləri bu prosesə cəlb etməkdə maraqlı olsun, buna çalışsın. Hazırda iqtisadiyyata investisiya qoyuluşu elə bir vəziyyətdədir ki, bu

investisiya qoysunlar. Əvvəl hakimiyyətlə Fərhad Əliyev arasında müəyyən anlaşma olmuşdu. O, həbsdən azad olunurdu, xaricdə yaşayırdı, xarici ölkəni də özü seçirdi. Amma arada ölkəyə yaxınlarına baş çəkmək və digər icazələr nəzərdə tutulurdu. Amma Fərhad Əliyev son bir ildə artıq ölkədə yaşamağa icazə alıb. Düzdür, onun qardaşı hələ də Türkiyədə yaşayır. Konkret olaraq, İstanbul, Ankarada böyük biznes şəbəkəsinə malikdir. Dörd ildir həbsdən çıxan və son bir ildə Fərhad Əliyevin ölkədə olması artıq rəsmi xəbərdir. Hər dövrün özünün siyasi realıqları var. Fərhad Əliyev 10 il öncə siyasi baxımdan daha nüfuzlu idi. Amma hazırda o, siyasi baxımdan heç bir əhəmiyyət kəsb etmir. O bəzi vaxtlarda hakimiyyətdə təmsil olunan və sonradan işindən azad olunan yüzlərlə məmurdan biridir. İnanmıram ki, o, indiki şəraitdə bundan artığına iddia etsin".

Qeyd edək ki, 2005-ci il oktyabrın 19-da - parlament seçkiləri ərəfəsində F.Əliyev öz xidməti kabinetində həbs edilib. Hakimiyyət çevrilişinə cəhdə ittiham edilən sabiq nazir 10 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilmişdi.

Onun ölkə başçısının 2013-cü ilin payızında - Qurban Bayramı ərəfəsində imzaladığı əfv sərəncamı ilə azadlığa çıxırdıqdan əvvəl xaricə köçdü, Almaniyadan siyasi sığınacaq alıb Londona yerləşdiyi, qardaşı Rafiq Əliyevlə Böyük Britaniyada yaşadığı deyilirdi.

□ Cavansir ABBASLI

Xəbər verildiyi kimi, ABŞ prezidenti Donald Tramp Dövlət Departamentinin xətti ilə bir sıra inkişaf etməkdə olan ölkələrə maliyyə yardımını azaltmaq və ya tamamilə ləğv etmək barədə seçkiqabağı vədinin icrasına başlayıb. ABŞ Dövlət Departamentinin 15 səhifəlik büdcə sənədinə artıq bu barədə xüsusi bənd salınıb. Trampın ABŞ prezidenti seçilməsindən sonra tərtib edilən plan özündə inkişaf etməkdə olan ölkələrə yardımın üç dəfə azalmasını nəzərdə tutur. Sənəd layihəsinə görə, Azərbaycan, Qazaxıstan, Türkmənistan, Belarus kimi ölkələrə Dövlət Departamenti xətti ilə maliyyə yardımı ləğv ediləcək.

Ermənistana maliyyə yardımını 77,3%, Moldovaya 47,4%, Ukraynaya 68,8% azalacaq. Azalma həmçinin Gürcüstana da şamil olunacaq. Sənəddə bu kimi layihələrin əsas icraçısı olan ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin (USAID) büdcəsinin 12 milyard dollar (31 faiz) kəsilməsi nəzərdə tutulub. USAID-in hətta ABŞ Dövlət Departamenti ilə birləşdirilməsi planı da var.

ABŞ-in Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi (USAID) - ABŞ hökumətinin xarici yardım üzrə agentliyidir. 1961-ci ilin 3 noyabrında prezident Con Kennedi USAID-in təsis haqqında sənəd imzalayıb.

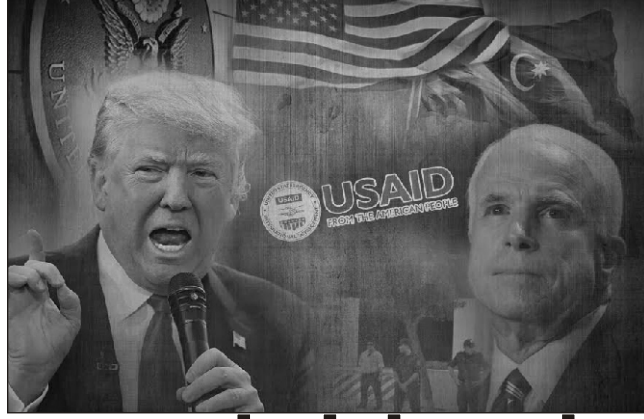
Agentlik uzunmüddətli iqtisadi inkişafa nail olmaq istiqamətində fəaliyyətləri dəstəkləyir və dünyanın müxtəlif regionlarında yardım proqramları həyata keçirir. USAID tərəfindən həyata keçirilən proqramlar kənd təsərrüfatı və ticarət, global səhiyyə, demokratiya və humanitar sahələrin inkişafına kömək etmək məqsədi daşıyır.

Rusiyanın rosbalt.ru portalı Amerika diplomatik dairələrinə istinadən xəbər verir, USAID

Azərbaycanda fəaliyyətini dayandırır. O cümlədən Belarus, Tacikistan və Qırğızstanda da təşkilatın bağlanacağı gözlənilir. Portal iddia edir ki, Azərbaycan və digər keçmiş sovet respublikalarının hakimiyyətləri "xarici agentura" hesab etdikləri bu kimi şəbəkələrin fəaliyyətlərini ölkə siyasətinə müdaxilə hesab edib və USAID-in fəaliyyətinin dayandırılmasından heç nə itirməyəcəklər.

"Keçmiş sovet respublikaları ərazisində ABŞ-in qeyri-hökumət təşkilatlarının maliyyələşməsindən imtina etməsi bu regionun birdəfəlik Rusiyanın nəzarətinə verilməsi deməkdir", deyərək, sual edən müəllif "ABŞ keçmiş sovet məkanından əsasən çəkilir", qənaətini yazır. İddia olunur ki, ABŞ keçmiş sovet respublikaları məkanında təkə USAID-in fəaliyyətini dayandırmır, həmçinin bu ölkələrə BMT çərçivəsində ayırdığı maliyyə yardımlarını da azaldır, həmçinin Bakıda daxil, diplomatik korpusda işçi ştatlarda ixtisarlar edəcək.

Konqresin Trampın seçkiqabağı vədinin icra etmək istəyinə nə deyəcəyi hələ mə-

ABŞ Bakıdakı ən böyük təşkilatını

bağlayır-səfirlikdə ixtisarlar gözlənilir

Rusiyanın rosbalt.ru portalı Amerika diplomatik dairələrinə istinadən xəbər verir ki, USAID Azərbaycanda fəaliyyətini dayandırır; ABŞ keçmiş sovet məkanından çəkilir; **Con Makkeyn**: "Bu, dünyada sıxıntılar yaşayan bütün adamlara "Amerikaya ümid etməyin", deməkdir

lum deyil, amma ABŞ-in xarici siyasətində sapmalarla bağlı artıq sərt tənqidlər başlayıb. Respublikaçı senator Con Makkeyn "The New York Times"-da yeni Ağ Ev administrasiyasının xarici siyasətini kəskin pisləyib. Nüfuzlu se-

nator hesab edir ki, dünya ölkələrində insan haqlarının pozulmasına Donald Tramp ciddi önəm vermir. O, dövlət katibi Reks Tillersonun xarici siyasəti ABŞ-in milli təhlükəsizliyi ilə tənzimlənməsi barədə bəyanatını da pisləyib. "Til-

lersonun bu sözləri dünyada sıxıntılar yaşayan bütün adamlara "Amerikaya ümid etməyin" deməkdir", deyərək, Arizona ştatının senatoru bildirib.

USAID-ə bəzi ölkələrdə münasibət heç də birmənalı deyil. Rusiya 1992-ci ildən fəaliyyət göstərən təşkilatın fəaliyyətini 2012-ci ilin sentyabrında dayandıraraq Rusiya XİN bəyan edib ki, USAID-in bu ölkədə fəaliyyəti təşkilatın mə-

hətta "inqilablar" hazırladığı barədə iddialar səslənib. 2014-ci ildən başlayaraq Azərbaycan hakimiyyəti Amerika təşkilatlarına nəzarəti gücləndirib, NED-in və USAID-in maliyyələşdirdiyi fondların fəaliyyətini dayandıraraq, QHT-lərin xaricdən maliyyələşməsi yasaqlanıb.

USAID-in Azərbaycandakı fəaliyyəti hələ ki davam edir. Təşkilatın facebook sahifəsində aprel-mart, may ayında ke-

ramına uyğun olmayıb, ayrılan qrantlar "siyasi fəaliyyətə" yönləndirilib. Azərbaycanda da zaman-zaman xüsusilə seçkilər ərəfəsində daha çox hakimiyyətə yaxın mediada USAID-in ayırdığı qrantların müxalifətçilərə yönləndirildiyi,

çirilən tədbirlərin siyahısı da bunu göstərir. ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin (USAID) Azərbaycan üzrə missiyasının yeni direktoru Mikaela Meredis vəzifəsinin icrasına isə 2016-cı ildə başlayıb.

□ "YM"

Cahangir Hacıyevin "siyasi məhbus" bəyanatının pərdəarxası

Mirvari Qəhrəmanlı: "Bəyanatın birinci hissəsində özünü kənara çəkir, ikinci hissədə mesaj verir"

Həbsdə olan Beynəlxalq Bankın İdarə Heyətinin sabiq sədri Cahangir Hacıyev, nəhayət, son günlərdə adının siyasi məhbus siyahısında olması ilə bağlı gedən müzakirələrə reaksiya verdi. Sabiq bankirin vəkilləri vasitəsilə yaydığı ikibəşli bəyanat rezonans doğurub.

Bəyanatın birinci hissəsində C.Hacıyev siyasi məhbus adını almaq üçün heç bir addım atmadığını, heç bir quruma və şəxsə müraciət etmədiyini qeyd etsə də, onun bəyanatın ikinci hissəsindəki fikirləri kifayət qədər təzadlıdır. Sabiq bankir bildirir ki, onun işinə baxılarkən prosesual qanunvericiliyin tələblərinin kobud şəkildə pozulması, onun ədalətli məhkəmə araşdırması hüququndan məhrum edilməsi siyasi məhbus kriteriyalarından biridir.

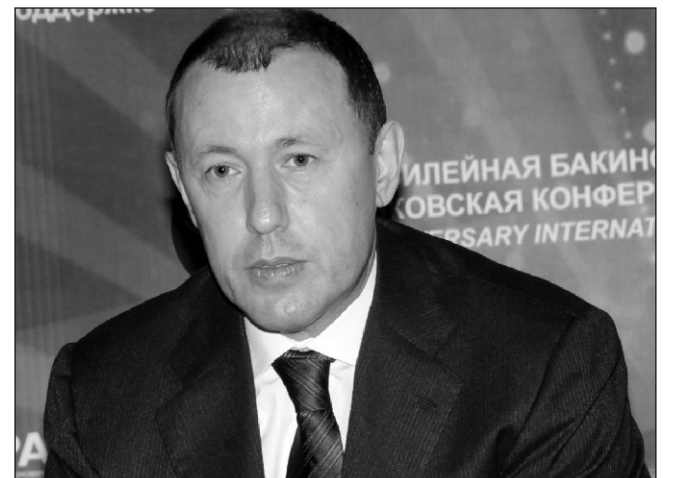
Əslində sabiq bankir bu bəyanatında onun adını siyasi məhbus siyahısına salanları həm müdafiə edir, həm də dolayısı ilə onlara mesaj ünvanlayır. Yəni bu istiqamətdə heç kimlə əlaqə qurmadığını deyir, eyni

zamanda da bu adı almaq üçün kriteriyalarını sadalayır. Əksər ekspertlər hesab edirlər ki, üzərinə gələn hücumları önləmək üçün C.Hacıyev sonda bu cür təzadlı bəyanatla çıxış etməyə məcbur olub. Gələcəkdə bu adı almaq üçün sabiq bankirin siyasi məhbus kriteriyalarına cavab verdiyini deməklə, əslində hərəkatə keçdiyini də düşünmək olar.

C.Hacıyevin adının olduğu 160 nəfərlik siyasi məhbus siyahısının təşkilində yaxından iştirak edən "Xural" qəzetinin baş redaktoru Əvəz Zeynallı "Yeni Müsavat"a onun bəyanatını bu cür dəyərləndirdi: "O bu bəyanatı ilə nə özünü, nə də bizim vəziyyətdə qoyub. Cahangir Hacıyev, sadəcə, düşüncə-

lərini deyir. Kənardan onun işini müşahidə edə bilməzəm. Görürəm ki, o bir çox işlərdə haqlıdır. Əgər biz rüşvət və korrupsiya ilə mübarizə aparırıqsa, bu bütün ölkə boyu olmalıdır. Əgər o, rüşvət və korrupsiyaya görə həbs olunubsa, dərhal Elmar Rüstəmov başda olmaqla, digər bank rəhbərləri, eləcə də müşahidə şuralarının rəhbərləri də həbs olunmalıdır. Ayrı-seçkilik edirik-sə, hakimiyyətdə bir qrup digər qrupu çökdürürsə, o zaman məsələnin rəngi dəyişir. Cənab Hacıyevdə cinayəti olanları həbs etmək lazımdır, günahsızları deyil. Əgər Cahangir Hacıyev işində o həbs edilirsə, o zaman bu işlərin bütün prosedurları normal olmalıdır. İş əgər qanunauyğun aparılırsa, orada dağ boyda Avropa var. Beş kriteriya müəyyən edirlər. Bunun birinə düşən anda kim olursa-olsun, mütləq siyasi məh-

bus olacaq. Akif Çovdarovun oğlu durmadan danışır, səhər-dən-axşama müsahibə verir. Kim dəqiq bilir ki, Çovdarov bir müddətdən sonra siyasi məhbus olduğunu iddia etməyəcək? Məsələyə baxanda ittihammedici olmaq lazım deyil. Mətbuat israrla Cahangir Hacıyevin adının siyasi məhbus siyahısında olduğunu yazır. Amma onun adı bu siyahıda deyil axı. Onun son bəyanatı özünü siyasi məhbus elan etməsi ilə xarakterizə olundu. Bu da mənə çox maraqlı gəldi. Deməli, təxminlər o istiqamətdədir. Adam özünü siyasi məhbus hesab edir. Demirəm ki, onun adını siyasi məhbus siyahısına salacağıq. Mən bunun tərəfdarı da deyiləm. Tərəfdarıyam ki, məsələni gündəmdə saxlayaq. Amma görünən odur ki, Cahangir Hacıyev tezliklə bu məsələlər üzərində addımlar atacaq. Lakin

onun siyasi məhbus kimi adı bizim siyahıda olmayacaq".

İnsan Haqları üzrə Birgə İşçi Qrupunun üzvü Mirvari Qəhrəmanlı sabiq bankirin bəyanatında bəzi mesajların olduğunu düşünür: "O məsələyə münasibət bildirməli idi, bu gözlənilən haldır. Çünki orada rüşvət kimi müəyyən məbləğdən söhbət gedirdi. Onun bəyanatının ikinci hissəsi mesaj xarakteri daşıyır. Cəmiyyətə və hüquq təşkilatlarına mesaj ünvanlayır ki, həbsimdə siyasi çaralar var. Bununla onun siyasi məhbus elan edilməsində maraqlı olmalıyıq. Dolayısı ilə özünün siyasi məhbus olma ehtimalını gücləndirir. Əslində adının siyasi məhbus siyahısına salınmasının doğru olduğunu göstərmək istəyir. Bir növ onun adını siyahıya salanları, onunla bərabər təzyiqlərə məruz qala biləcək insanları müdafiə edir. Eyni zamanda orada olan maddi və-

sait məsələsini yoxa çıxarmaq istəyir. Çalışır ki, bunun onun tərəfindən təşkil olunmadığını desin. Amma bəyanatın ikinci hissəsində həbsinin siyasi məhbus kriteriyalarına uyğun gəldiyini qeyd edir. Bəyan edir ki, siyasi sifarişlə həbs oluna bilər. Bəyanatın birinci hissəsində özünü kənara çəkir, ikinci hissədə mesaj verir. Monitorinqlər aparılmasını və adının siyahıya salınmasına yardım olunmasına çalışır. Heç kim deyər bilməz ki, Cahangir Hacıyev siyasi məhbusdur. Çünki ortaya çoxsaylı faktlar çıxır. Hüquq müdafiəçiləri deyər ki, gedən məhkəmələr ədalətsiz keçirilib, yenidən məhkəmə prosesləri keçirilsin. Çünki belə hallar praktikada doğru olduğunu göstərmək istəyir. Bir növ onun adını siyahıya salanları, onunla bərabər təzyiqlərə məruz qala biləcək insanları müdafiə edir. Eyni zamanda orada olan maddi və-

□ **Cavanşir ABBASLI**

Ötən həftə ölkə başçısı "Giriş-çixış və qeydiyyat" idarələrarası avtomatlaşdırılmış məlumat-axtarış sistemi haqqında Əsasnamə"də dəyişikliklər edilməsi barədə fərman verib. Sistemin əsas təyinatı hüquq-mühafizə və digər aidiyyəti dövlət orqanlarının səlahiyyətləri çərçivəsində fəaliyyətinin informasiya təminatından, şəxsiyyət vəsiqələri, pasport-viza və digər sərhədkeçmə sənədlərinin fərdi olaraq doldurulması və verilməsi, yaşayış və olduğu yer üzrə qeydiyyat, ölkəyə gəlişinə və ölkədən gedishinə məhdudiyət qoyulan və ya axtarılda olan şəxslər, nəqliyyat vasitələri üzrə siyahıların aparılması, etibarsız sərhədkeçmə sənədləri üzrə yoxlamanın aparılması, şəxslərin, sənədlərin, nəqliyyat vasitələrinin nəzarət siyahıları ilə yoxlanılması və sərhədkeçmə uçuotu, şəxslərin identifikasiyası, sərhədkeçmə və şəxsiyyəti təsdiq edən sənədlərin həqiqiliyinin müəyyənəndirilməsi, biometrik məlumatlar üzrə informasiya resurslarının formalaşdırılması məqsədilə məlumatların toplanılması ilə bağlı sənədləşmə, yoxlama, sorğu və təhlil işlərinin avtomatlaşdırılmasının həyata keçirilməsi vasitəsilə elektron xidmətlərin göstərilməsindən ibarətdir.

Dəyişikliyə əsasən sistem çərçivəsində Xarici Kəşfiyyat Xidmətinin vəzifələri müəyyənəndirilib. Bu vəzifələr sırasına xaricə daimi yaşamağa getmək hüququ "Dövlət sirri haqqında" Qanunla müəyyən edilmiş qaydada məhdudlaşdırılmış dövlət sirri ilə işləməyə buraxılan və ya əvvəllər buraxılmış Xarici Kəşfiyyat Xidmətinin əməkdaşları və ya sabiq əməkdaşları haqqında məlumatların "Sərhədkeçməyə məhdudiyət siyahısı"na daxil edilməsi və müvafiq əsaslar aradan qalxdıqda məlumatların aktiv statusunun dəyişdirilməsi, kəşfiyyat tədbirlərinin həyata keçirilməsi məqsədi ilə məlumatların "Sərhədkeçməyə məhdudiyət siyahısı"na daxil edilməsi və müvafiq əsaslar aradan qalxdıqda məlumatların aktiv statusunun dəyişdirilməsi, sistemdə təbii olunan informasiya mühafizə, o cümlədən şifrələmə vasitələrinə aid təkliflərin verilməsi, ecnəbilərə

Eldar Mahmudovun ölkədən

çixışına qanunla "stop" qoyuldu

Sabiq MTN-çilərə nəzarət gücləndirildi

və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə viza verilməsi ilə bağlı rəylərin sistemə daxil edilməsi, fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq, readmissiya üzrə sorğuların, onlara əlavə olunan məlumatların, habelə verilən cavabların informasiya resursunun formalaşdırılmasında və identifikasiya-sorğu işində istifadə edilməsi, şəxsin başqa fərdi məlumatlarla pasport, şəxsiyyət vəsiqəsi, digər sərhədkeçmə və şəxsiyyəti təsdiq edən sənədi almaq, belə sənədlərdən istifadə etmək cəhdlərinin aşkarlanması işlərinin fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq həyata keçirilməsi və müvafiq məlumatların sistemə daxil edilməsi, fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq, sistemdə xidmət audit fəaliyyətinin həyata keçirilməsi daxildir.

Qanuna dəyişikliklərin indiki mərhələdə edilməsi belə fikirlər formalaşdırıb ki, istintaqa cəlb

edilmiş "mahmudovçular"ın, sabiq milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudovun ölkədən çixışına məhdudiyət qoyulması asanlaşdırılır. Bu belədirmi? Ümumiyyətlə, dövlət sirrinə vaqif olan şəxslərin ölkədən çixışı məsələsi necə tənzimlənir?

İstefada olan təhlükəsizlik zabiti İlham İsmayıl deyir ki, dövlət və məxfi sirlərə malik şəxslərin ölkədən gedib-gəlməsi müstəqilliyin ilk illərindən qanunla tənzimlənir: "Ləğv olunmuş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi, xüsusi xidmət orqanı, Daxili İşlər Nazirliyi, Müdafiə Nazirliyi, məxfi, hərbişəxsiyyətli strukturlarda işləyənlər ölkədən çixarkən mütləq şəkildə rəhbərliyə hara, niyə getdiyi haqda məlumat verir. Əgər məsləhət olursa, şəxs ölkədən getmək haqda icazə verilir. İcazə verilmirsə, şəxs ölkədən çixmalı deyil".

İ.İsmayıl deyir ki, istefada olan belə şəxslərin ölkədən

getməsinə heç bir əngəl yoxdur: "Şəxs hərbləşdirilmiş strukturadan istefaya çixanda iltizam verir. İltizamda yazır ki, mənə xidmətim dövründə bəlli olan məxfi sirri, dövlət sirrinə aşkar etdiyim halda cinayət məsuliyyətinə cəlb oluna bilərəm. Yeni şəxs xaricə gedib orada bildiyi informasiyaları kimlərsə versə, o, iltizam verib. Yeni məsuliyyətə cəlb oluna bilər. Amma istefada olan şəxsin bütün hüquqlarının dayandırılması məsələsi yoxdur. Sovet dövründə xüsusi alimlər vardı ki, onların kəşfləri - məsələn, nüvə silahı ilə bağlı kəşfləri olurdu, onların müəyyən müddətdə xaricə getmələri yasaqlanırdı. Azərbaycanın elə bir sənayesi yoxdur. Ölkəmizdə atom bombasının yeni növləri hazırlanmır. Amma dövlət sirri, məxfi sirr var. Buna görə də belə sirləri bilən şəxslər ölkədən çixanda təmsil etdiyi qurumların rəhbərliklərinə məlumat verməlidirlər".

İ.İsmayıl deyir ki, "Giriş-çixış və qeydiyyat" idarələrarası avtomatlaşdırılmış məlumat-axtarış sistemi haqqında Əsasnamə"də dəyişikliklər edilməsi barədə fərmana qədər də istintaqa cəlb olunan şəxslərin ölkədən çixışı məhdudlaşdırılırdı: "Bu günə qədər istintaqa cəlb olunan şəxslərin ölkədən çixışı məhdudlaşdırılırdı. Onlar ölkədən gedə bilməzdilər. Hazırkı fərmanla, sadəcə dövlət qurumlarının vəzifələri müəyyənəndirilib".

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

"Rabitə işi"-Vidadi Zeynalov ziyanın

1 milyon 100 min manatını ödəyib

Ümumilikdə iş üzrə təqsirləndirilən 11 şəxsədən artıq 7-si dövlətə vurduqları ziyanı tam olaraq ödəyiblər

"Rabitə işi" üzrə məhkəmə istintaqı artıq yekunlaşmaq üzrədir.

Lent.az bu dövə qədər təqsirləndirilən şəxslərdən hansının dövlətə nə qədər vəsait ödədiyini araşdırıb.

Bir neçə gün əvvəl Bakı Telefon Rabitəsi İstehsalat Birliyinin sabiq rəhbəri Beytulla Hüseynov 3 milyon manat zərər ödəyib. Lakin istintaq dövründə onun vurduğu ziyan hesablanaraq 10 milyon manat dəyərində göstərib. Belə olan halda, Beytulla Hüseynovun dövlətə hələ 7 milyon manat borcu qalıb. Ümumilikdə iş üzrə təqsirləndirilən 11 şəxsədən artıq 7-si dövlətə vurduqları ziyanı tam olaraq ödəyiblər.

Rabitə Nazirliyinin sabiq aparat rəhbəri Vidadi Zeynalovun ittihamına görə, vurduğu ziyan 8 milyon hesablanıb. Sabiq aparat rəhbəri həmin məbləğdən 1 milyon 100 min manat ödəsə də, dövlətə borcu qalıb. V.Zeynalov məhkəmə iclasında xahiş edib ki, əmlakına qoyulan həbs götürülsün və o, mülklərini satıb dövlətə vurduğu ziyanı ödəsin.

"Azərpoçt"un sabiq rəhbəri Qəmbər Bəybalayev də pul geri qaytarmayanlardandır. İttiham üzrə onun dövlət əmlakından 2 milyon manat mənimsədiyi bildirilib.

Dövlətə vurduğu ziyanı ödəməyənlər arasında "Bakı Telefon Rabitəsi" İstehsalat Birliyinin baş mühasibi Anar Mustafayev də var. A. Mustafayev özünü günahkar bilmədiyini və dövlətə ziyan vurmadığını deyir. İttiham tərəfi isə onun dövlət əmlakına 567 min manat ziyan vurduğunu qeyd edib.

Təqsirləndirilən şəxslərdən "Aztelekom"un sabiq baş direktoru Məhəmməd Məmmədov (4,5 milyon manat), onun baş mühasibi Qçtay Rüstəmov (250 min manat), "AzlnTelekom" MMC-nin sabiq baş direktoru Cəlif Cəfərov (1,5 milyon manat), "Təmir Təchizat Servis" MMC-lərinin direktoru Bayram Vəliyev (204 min manat) Korrupsiya qarşı Baş Mübarizə İdarəsində aparılan istintaq dövründə dövlətə vurduqları zərəri ödəmişdilər.

Təqsirləndirilənlərdən "Optik Qurğular" MMC və "Optik Rabitə, Tikinti və Quraşdırma" MMC-lərin rəhbəri Namazəli Məmmədov (4 milyon manat), onun baş mühasibi Səhrab Bağirov (600 min manat) və "Rabitə Mülki Tikinti" MMC-nin direktoru Emin Məmmədov (7 milyon 700 min manat) da dövlətə pul ödəyənlərdəndir. Onlar nazirlikdən alacaqları pulla dəymiş ziyanı əvəzləşdirdilər. Bununla bağlı məhkəmədə nazirliyinin nümayəndəsi çixış edərək onlar barəsində heç bir tələblərinin olmadığını dilə gətirdi.

Bakıda bankir xəstəlikdən öldü, atası dözməyib intihar etdi

"Azər-Türk Bank" ASC-nin Audit Komitəsinin sədri, Maliyyə Nazirliyinin büdcə şöbəsinin sektor müdiri Fuad Gəncəliyev vəfat edib. "Report"un xəbərinə görə, o, 43 yaşında xərçəng xəstəliyindən dünyasını dəyişib. F.Gəncəliyev ölümündən sonra onun atası, 76 yaşlı Cəmaləddin Gəncəliyev intihar edib.

Quliyev onu bu vəziyyətdən qurtaracağını deyib. A.Həsənov bu məqsədlə də ona 87 min dollar verdiyini söyləyir.

Namiq Quliyev özünü təqsirli bildiyini deyir. Amma söylə-

yir ki, pulu iş qurmaq adı ilə əldə edib, MTN-dəki məsələni həll etmək üçün yox, iş görmək üçün alıb. Amma iş alınmadığından pulu qaytara bilməyib.

□ İ.MURADOV

Antikorrupsiya idarəsi əməkdaşının qardaşının məhkəməsi yekunlaşır

Namiq Quliyev zərərin bir hissəsini ödədi

Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə İdarəsinin əməkdaşı Nazir Quliyevin qardaşı Namiq Quliyevin cinayət işi üzrə növbəti məhkəmə prosesi keçirilib.

İttihama görə, Namiq Quliyev qardaşı vasitəsilə Arif Həsənov adlı şəxsin problemini həll etmək vədi ilə dələduzluq edib.

Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində 47 yaşlı Namiq Quliyevin cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi hakim Ramella Allahverdiyevanın sədrliyi ilə keçirilib.

Məhkəmə prosesində təqsirləndirilən şəxsin vəkilii dəymiş ziyanla bağlı zərərçəkmiş şəxsə 1000 dollar və 3600 manat ödəmək istediklərini bildirib.

Zərərçəkmiş A.Həsənov isə əvvəlcə bu təkliflə razılaşmayıb. O bildirib ki, 87 min dollar N.Quliyevə pul verib və dəymiş ziyanın hamısını ödənilməsinə istəyir: "Borc alıb Namiqə verməmişəm. Bu adam da mənim verdiyim pullarla öz borclarını bağlayıb. İndi mən nə etməliyəm? Öz kafən pulumu da verib buna borc ödəməliyəm? Məndən nə qədər pul alıblar hamısını qay-

tarsınlar. Dəymiş ziyanın 87 min dollarından cəmi 50 min manat qaytarıblar. 37 min manat pulu isə hələ də qaytarmayıblar".

Amma sonra tərəflər arasında razılıq olub. Prosesdə qısa fasilə elan edilib. Fasilə zamanı təqsirləndirilən şəxsin yaxınları zərərçəkmişə 1000 dollar və 3600 manat ödəyiblər.

Prosesin davamında zərərçəkmiş A.Həsənov qeyd edilən məbləği aldığıni məhkəmənin diqqətinə çatdırıb. O, məhkəmədən mülki iddianın təmin olunmasını da xahiş edib. Ayda 200 manat təqaüd aldığıni, həmin pulla isə borc

ödəyib bilmədiyini söyləyib.

"Öz haqqımı istəyirəm. Borc aldığıni şəxslər mənə məhkəməyə versələr, nə cavab verəcəyəm? Baş verənlərlə bağlı Avropa Məhkəməsinə müraciət edəcəyəm. Çünki nə Nazir Quliyev, nə də Əlizamin Rzayev bağışlanmaq üçün əl yeri saxlamadılar. Nazir Quliyev oğlumu tutdurmaqla hədələyirdi"- deyə zərərçəkmiş bildirib.

Daha sonra məhkəmə istintaqının tamamlandığı elan edilib. Növbəti məhkəmə prosesi mayın 22-nə təyin edilib. Həmin prosesdə dövlət ittihamçısı N.Quliyevə cəza istəyəcək.

İttihama görə, Namiq Quliyev gəmilərin layihələşdirilməsi, inşası, yenidən qurulması, təmiri və sair xidmətlər üzrə fəaliyyət göstərən "Texmarin Limited" MMC-nin direktoru Arif Həsənova qarşı dələduzluq edib. Arif Həsənov indi "MTN işi"ndə də zərərçəkmişdir.

Arif Həsənov şikayətində deyir ki, Akif Çovdarov və adamları onu müflis edərək, hədə-qorxu gələrkən Namiq

Tiflis Apelyasiya Məhkəməsi şəhər məhkəməsinin azərbaycanlı müxalifətçi Daşqın Ağalarova yaşayış hüququnun verilməsi barədə qərarını ləğv edib. O, bir ay ərzində Gürcüstanı tərk etməlidir. Bu barədə "Turan" informasiya agentliyinə NİDA hərəkatının fəaliyyəti Əfqan Muxtarlı bildirib. Məlumatda deyilir ki, məhkəmənin müvafiq qərarı artıq D.Ağalarova təqdim olunub. BMT-nin Qaçqınların işi üzrə Ali Komissarlığı da Ağalarovun üçüncü ölkələrdən birinə göndərilməsi barədə xahişinə imtina ilə cavab verib.

toplumun işləməsi ilə bağlı maneələr yarandı, qanunvericilik sərbəstləşdirildi və işləmək üçün şəraitin olmaması üzə çıxdı. Gürcüstan da bu vəziyyətdən istifadə etdi, xarici donorlarla çalışmağa üstünlük verdi və Gürcüstan iqtisadiyyatına, imicinə böyük xeyri oldu bunun. Keçən ilin məlumatlarına görə, yarım milyard dollara yaxın tək cəmiyyətə sivil toplumda xarici donorların iştirakı olub. Bu da təxminən 40 minə yaxın

Müxalifət fəalları "Gürcüstan

cənnətini" itirə bilər-

deportasiya təhlükəsi

Natiq Cəfərli: "Ola bilər ki, Gürcüstan tərəfi Azərbaycan tərəfinə bir jest kimi müəyyən addımlar atsın"

pozmayacağına, düşüncümürəm ki, Gürcüstan həmin insanlara hər hansı bir problem yaratsın və deportasiya qərarları versin. Qanun və qaydaları pozmaqla bağlı isə təbii ki, deportasiya qərarları ola bilər. Həm də bu, rəsmi Bakıya da bir jest, Azərbaycan hökumətinin qayğılarının qarşılınması kimi də təqdim oluna bilər".

N.Cəfərlinin fikrincə, belə addımları Gürcüstan hökuməti qanunları pozmaqla atacağına, həmin o fəallar üçün Avropa yolu daha açıq olacaq. Yeni istənilən Avropa ölkəsi barəsində qərar çıxarılmış insanları qəbul etməyə rahatlıqla razılıq verəcək: "Gürcüstanda həmin azərbaycanlılara süni problemlər yaradılacaq və onlar barədə qanunu pozaraq qərarlar çıxarılaçaqsa, həmin şəxslər rahatlıqla Avropa ölkələrinə köçüb gedə biləcəklər. Gürcüstan hökuməti yaxşı bilir ki, Gürcüstan məhkəmələrinin qanunsuz qərarları verdiyi, si-fərislə qərar çıxardığı məlum olsa, bu, ölkənin Avropa Birliyinin gözdəndən düşməsinə, Avropaya inteqrasiyasına maneəyə səbəb ola bilər. Gürcüstan isə belə məsələlərə həssas yanaşır. Çünki Gürcüstan çox açıq şəkildə qarşısına Avropa Birliyinə, NATO-ya üzv olmaq hədəfini qoyub. Bu hədəfə əngəllər yaradacaq addımlar atmaq qərarındadırlar".

Gürcüstanda fəaliyyət göstərən azərbaycanlı fəalları sayının nə qədər olduğuna gəlinə, N.Cəfərli bildirdi ki, dəqiq sayını söyləmək çətin-dir, amma sosial şəbəkələrdə yayılan məlumat və şəkillərdən görünür ki, çoxlu saydadır: "2014-cü ildən Azərbaycanda və Ermənistanda sivil

Gürcüstan vətəndaşının işlə təmin olunmasına səbəb olub. Gürcüstanda QHT qanunvericiliyi vətəndaş cəmiyyətinin çalışması üçün çox yaxşı şərait yaradıb. Bundan da ölkəyə həm iqtisadi, həm də siyasi dividendlər gəlir. Qafqazla bağlı əksər platformalar, müzakirələr mehız Gürcüstan ərazisində keçirilir ki, bu da Gürcüstanın otel biznesindən tutmuş, xidmət sahələrinin inkişafına, iş yerlərinin yaradılmasına qədər çox pozitiv təsirlərə malikdir.

Azərbaycanın bir sıra vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinə də Gürcüstanda QHT qanunvericiliyi imkan yaradıb ki, oraya üz tutsunlar. Yaxşı olar ki, Azərbaycan hökuməti qanunları sadələşdirsin və QHT-lərin Azərbaycan-da sərbəst fəaliyyətinə şərait yaransın, hər kəs burada fəaliyyətə üstünlük versin. Problemlər 2014-cü ildən başlandı və bir sıra vətəndaş cəmiyyəti təmsilçiləri bundan sonra Gürcüstanda fəaliyyətə başlamalı oldular. Səbəb ölkəmizdə qanunların sərbəstləşməsi idi. Ona görə də Azərbaycanda QHT qanunvericiliyinin dəyişdirilməsinə zərurət var. Bu baş verərsə, insanların Gürcüstan üzvü olmağa orada fəaliyyət göstərməsinə də ehtiyac qalmayacaq. Gürcüstanda QHT-lərin dövlət qeydiyyatı o qədər sadələşdirilib ki, hətta Avropa ölkələrindəkindən də sadə və asandır. 15 dəqiqəyə QHT-ni qeydiyyatdan keçirmək olar". Ekspertin sözlərinə görə, Azərbaycan dövlətinin də imkanları var ki, belə etsin və ölkəmizə dividendlər gəlsin.

□ Etibar SEYİDAĞA

Kominin komik sonu

Samir SARI

Belə kadrları vəzifədən götürüb kənara atanda adama ləzzət edir. Allahın ateisti də az qalır, desin ki, bax, ilahi ədalət budur.

Yəqin ki, ABŞ FTB-sinin direktoru Ceyms Kominin vəzifəsindən qovulmasına münasibət belə olacaq. Əgər Amerikada sevincək olanda əllərə xına qoymaq dəbi olsaydı, əmin olun ki, Hillari bacı (əgər o, bizim Bəxtiyar Hacıyevin xalasıdırsa, bizə də bacı düşür) bu saat hər iki əlinə xına yaxar və bunu CNN-in canlı yayımında dünyaya göstərirdi.

Nədən ki, Komi olmasaydı və seçkiyə bir həftə qalmış xanım Klinton qərarına qarşı kompromat yaymasaydı, bu gün ABŞ prezidenti postunda Donald Tramp yox, Hillari Klinton oturmuş olardı. Bunu bütün dünya bilir, xanım özü də beş-altı gün əvvəl verdiyi müsahibədə etiraf edib ki, məsələ mehız belədir, onun prezidentlik şansını FTB direktoru Ceyms Komi baltalayıb.

Budur, həmin balta Kominin əlindən düşüb və öz ayağını çapıb. Daha dəqiqi, baltanı Kominin əlindən prezident Tramp vurub salıb. Yoxsa adam durduğu yerdə istefa verən deyildi. Tramp deyib, onunla birlikdə çalışa bilmərəm, işləyə bilmir, xidməti batırır. Beləcə, heç özünə də xəbər verməyib, işdən qovub.

Əlbəttə, Komiyə əcəb olur. Onu bu vəzifəyə demokrat prezident Obama 4 il əvvəl qoymuşdu, yəni adam Demokratlar partiyasının hesabına yüksək vəzifəyə gəlmişdi, amma o, Demokratlar partiyasının namizədi Klinton qərarına qarşı çıxdı. Onu o vəzifəyə təyin edən kişinin də sözü yerə düşdü. Bunun adı, Amerika tərəflərində bilmərəm, dünyanın çox yerində nankorluqdur, hətta xəyanətdir.

Düzdür, Komi bu addımı ilə bağlı içində "ABŞ-in ümdə maraqları", "dövlətçilik mənafehi", "xalqın iradəsi", "demokratik dəyərlər" kimi ifadələr keçən cümlələr işlədə bilər, amma hər halda, adamın onu vəzifəyə qoyanların namizədini o günə qoyması, onun rəqibinin, Tramp kimi birinin ölümünə başına keçməsinə kömək etməsi nankorluğun özüdür.

Ancaq bu məsələdə nankorluq edən tək Komi deyil, Tramp da nankorluq edib. Əgər Komi o cür hərəkət etməsəydi, Tramp Ağ Ev, oval kabinet-filan üzvü görərdimi? Görə bilməzdi. Elə noyabrda o, uduzmuş namizədlərin sırasına qoşulub gedər, tutaq ki, Andersondan fərqli olmazdı. Bəlkə də indi çoxumuz xatırlamırdıq ki, xanım Klintonun alternativinin adı nəydi. Olsa-olsa, çoxları onu "çalbaş kişi" kimi yadda saxlayacaqdı.

FTB-nin şefi Komi isə elə etdi ki, indi dünyada hamı "Tramp-Tramp" deyir, hələ iş bununla bitmir, Kominin sayəsində biz Melaniani da tanıyıraq, İvankanı da, hələ onun eri Cared Kuşneri də.

Oxumuş adamlar deyirdilər, əminliklə bildirirdilər ki, baxarsınız, Tramp yerini bərkidən kimi Kominə atacaq bayıra. Onların fikrincə, bu haqq-hesab cari ilin noyabrında, Trampın prezident seçilməsinin, xanım Klintonun ABŞ prezidentli seçilə bilməməsinin ildönümündə baş verəcəkdi. Həmin vaxt Tramp onu yanına çağırıb deyəcəkdi ki, keçən ilki işinə görə çox sağ ol, amma gələn il başqa adamlarla işləyəcəm.

Göründüyü kimi, elə olmadı, Tramp məsələni bu il həll etdi. Bunu heç Komi də gözləməmişdi. İclas zamanı ona deyiblər ki, ser, prezident səni işdən çıxarıb, o da gülüb deyib ki, əla zarafatdır. Deyiblər, a ser, nə zarafat, valah-billah, Tramp səni işdən götürüb. Komi də görüb ki, misterlər zarafat edənə oxşayırlar, anlayıb ki, Trampdan nə desən çıxar. Di get, CNN-də "Proqnozlaşdırılması mümkün olmayan prezident" məzmununda müsahibə ver.

Yaddaşımızı qurdalasaq, məlum olar ki, eyni taleni yaşayan adamlar bizdə də olub. Məsələn, 1993-cü ilin iyununda Elçibəy bəzi adamları nazir əvəzi təyin etmişdi, ara sakitləşəndən sonra nazir postuna təsdiqlənəcəkdi. Ancaq ara sakitləşmədi və həmin adamlar prezidentin devrilməsində iştirak etdilər. Bir müddətdən sonra ara sakitləşdi və yeni prezident onları kənara qoyub, başqalarını nazir təyin etdi.

Bu xüsusda bir məşhur zərbül-məsəl də var, onu Tramp-Komi məsələsinə uyğunlaşdırsaq, belə parafraz etmək olar: "Yetim prezidentə deyiblər ki, birinci kimi istefaya göndərsən, deyib, mənə bu vəzifəyə gətirəni".

Sarı xətt

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Hər əsrin öz orta əsri var"
(Stanislav Yeji Lets)

Ermənistanda Quba almaları ilə aparılan mübarizə xəbərlərini oxuyanda bir daha başa düşdüm ki, regionun düzəlməsi yəqin heç zaman mümkün olmayacaqdır. Ortaqlıqda bir ağıllı camaat yoxdur ki, ətəyindən tutub "şükür" deyəsən. Hərəsi bir cür dəlidir.

Bizim də öz milli problemimiz vardır, bu isə sarı xətt məsələsidir. Artıq ikinci dəfədir Bakının yollarında hansısa idman turnirinə görə sarı xətt çəkilir, onu keçmək yadellilərə (yəni bizə) qadağan edilir. Bütün millət yarış-zadı qırağa qoyub turnir ərzində sarı xətti müzakirə edir. Sarı xətti keçmək turnirdə medal almaqdan daha böyük qəhrəmanlıq sayılır. Biri deyir, keçə bilməzsən, o biri deyir, keçərəm. Biri isə reis qırağa baxanda sarı xətti 3 dəfə keçdiyini söyləyib qazlanır. Lap o məşhur lətifədəki kimi. Yekəpərin birisi evə soxulub ailə üzvlərini döyür, otaqda tabaşirlə xətt çəkib deyir ki, kimsə bunu adlamasın. Sonra başlayır ailənin xanımını, türkün məsəli, dəstəkləməyə. İşini görür çıxır gedir, uşaqlar və xanım ağlaşırlar, evin kişisi isə gülür. Deyirlər nəyə gülürsən. Kişi cavab verir: "He-he, yekəpərin xəbəri olmadı, o arvadın işini görəndə mən gizlicə 3 dəfə xətti ayaqladım".

Nağıl dili yüyrek olar, burdan dərhal uçaq Portuqaliyaya. Orda 3-cü divizona çıxmaq uğrunda oynayan həvəskar futbol komandalarından biri 16 texniki qələbədən sonra turnir cədvəlinə başçılıq edirmiş. Komanda ümumilikdə 26 oyundan 24-də qalib gəlib. Səbəb isə tragikomikdir. (Bizdən baxanda komikdir, rəqib komandalar baxımından isə tragediya). Sən demə, bu komanda çox vəhşi futbol oynayır, qabağına çıxanı şikəst edir, hətta bir dəfə hakimi mal kimi döyüblər. Bu cəhənnəm, oyunda rəqibləri açıq-aşkar hədələyirmişlər, "yaxşı oynasan, axşam evə gedəndə gününü görəcəksən" tipində qorxudurmuşlar və reallıqda belə hadisələr olduğundan oyunçular çəkinirmişlər. Komandanın məşqçisi isə intervü verib ki, bəli, bizim uşaqlardan narkotik alverçiləri, banditizm-zadla əlaqəsi olanlar da vardır, ancaq yaxşı uşaqlardır. O üzəndən, daha kimsə bunlarla oyuna girmək istəmir, texniki qələbələr ard-arda düzülür.

Tanış gəlmədimi? Mən xəbəri oxuyan anda barmağımı dişlədim, dedim ey dadi-bidad, bunlar lap bizim hakimiyyət komandasıdır ki! Bizdə də neçə illərdir heç bir oyunda - siyasi, ictimai, elektoral və sairə - qaydalara əməl edilmir, bütün qələbələr isə texnikidir. Rəqib-zad yoxdur. Özləri oynayıb, özləri qalib gəlirlər. Bəs bunu niyə yazdım? Yazdım ki, şanlı hakimiyyət komandamız "bizim analoqumuz yoxdur" deyər çox öyünməsin. Analoqun biri Portuqaliyada var, özü də komandanın adı "Kanelas 2010"-dur. Bəlkə də SO-CAR o komandanı sponsorluğa alıb formasına "Odlar yurdu Azərbaycan" yazmalıdır.

Ümumiyyətlə, tarixi yaxşı oxumadığımızı görə bir çox şeylər bizə yenilik kimi gəlir. Örnək üçün, Nəmət Pənahlının "Meydan hərəkəti" zamanı tətbiq elədiyi məşhur "Otur, qalx" mitinq gimnastikasını yüz yerə yozanlar, lağa qoyanlar olmuşdur. Halbuki, bu, sən demə, sosialist düşərgəsində adi praktika imiş. SSRİ Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin sədri İvan Serovun xatirələrində 1950-ci illərdə Xruşçovun rəhbərlik etdiyi sovet nümayəndə heyətinin Hindistan səfəri haqda da yazılıb. Serov yazır ki, hindlilərin rəhbəri Cavahirəl Neru bizimlə mitinq çıxdı, orda öncə camaata "qalx, otur" komandaları verildi, beləcə meydana qayda yaradıldı. Demək bu "qalx, otur" məsələsi KQB-nin, kommunistlərin mitinq idarəçiliyində lap köhnədən varmış. Daha diqqətlə araşdırsan, bəlkə kökü Leninin hansısa cizmə-qarasından çıxacaqdır. 55 cildə yaxın bir zad idi, hansını kim oxudu ki? Eləcə sovet kitabxanalarında kif göbələkləri yedilər, 70 il ərzində arasını açan olmadı.

Bütün saxta qəhrəmanları, uydurmaları, mifləri də bu tale gözləyir. "Buna şübhə etməyiniz, vətəndaşlar" - Rəsulzadənin məşhur sözləri ilə desək.

Ötən həftəsonu Ermənistan-Rusiya birgə qoşun qruplaşmasının komandanı, general Andranik Makaryan özündənrazi şəkildə bəzi açıqlamalar verdi. Erməni generalın iddiasına görə, onun rəhbərlik etdiyi hərbi birləşmə Dağlıq Qarabağdakı əməliyyatlara da qoşula bilər və hətta bunu Putinin göstərişi olmadan belə, həyata keçirmək iqtidarındadır. Bu üzəndən dərhal belə bir sual gündəmə gəldi ki, gerçəkdən belə şey mümkündür, yoxsa Makaryan özfealiyyətlə məşğuldür?

Artıq bəzi rusiyalı hərbi ekspertlər məsələyə reaksiya verib. Məsələn, tanınmış hərbi analitik, "Milli müdafiə" jurnalının redaktoru, Dünya Silah Ticarəti Analitik Mərkəzinin direktoru, Rusiya Federasiyası Müdafiə Nazirliyinin İctimai Şurasının üzvü, polkovnik İqor Korotçenko haqqın.a-a deyib ki, Makaryanın bu açıqlaması daxili auditoriyaya, siyasi effektə hesablanan siyasi bəyanatdır. Rusiyalı jurnalist və analitik Vadim Dubnov isə "Moskvanın razılığı olmadan rus-erməni hərbi qruplaşmasını general Makaryan Qarabağa apara bilərmə" sualına qısa və aydın cavab verib: "Əsla!"

Dünən isə bu mövzuda digər tanınmış rusiyalı hərbi ekspert, Moskvadakı Siyasi və Hərbi Tədqiqatlar Mərkəzinin direktor müavini Aleksandr danışib. Musavat.com-un məlumatına görə, 1in.am nəşrinə açıqlamasında Xramçixin faktiki şəkildə erməni tərəfini məyus edən fikirlər söyləyib və Andranik Makaryanın eyforik sözlərini təkzib edib.

"Mən birgə hərbi qruplaşmadan istifadə ilə bağlı məhz ortaq qərarın verilməsinə şübhə eləmirəm. Bu, şübhəsiz ki, qoşunların idarə etməsinə müvafiqdir, çünki Ermənistanda əmlrləri kimsə təkmilləndirir. Bununla belə, hesab edirəm ki, qərarlar birgə qəbul olunacaq. Məntiqlə hərbi qruplaşma ümumdürsə, o zaman əmlrlə bağlı qərarlar da birgə qəbul edilməlidir", - deyər rusiyalı ekspert erməni tərəfi umsuq edib.

"Bəs Rusiya-Ermənistan qruplaşması birgə qərarla necə, Qarabağa yeridilə bilərmi" sualına Aleksandr Xramçixin belə cavab verib: "Mən dəfələrlə bu mövzuda danışmışam. Mahiyyət etibarilə hətta Ermənistanın özü nə qədər paradoksal görünsə də, Dağlıq Qarabağın "müstəqilliyini" tanımayıb (*dırmaqlar bizimdir-red.*) Mühərribə bilavasitə Ermənistan ərazisinə toxunmayınca, Rusiya çətin ki, Qarabağ istiqamətində hansısa addım atsın. Əgər hərbi əməliyyatlar Ermənistan ərazisinə toxunsa, o halda mümkündür ki, qruplaşma Qarabağ cəbhəsinə cəlb edilsin. Yox, mühərribə müstəsna olaraq Qarabağın (*Azərbaycanın - red.*) hüduqları daxilində olacaqsə, o zaman Rusiya münafiqşəyə müdaxilə etməyəcək".

Rusiyalı ekspertin sözlərinə görə, hərbi əməliyyatlar zamanı Gümrüdəki 102 sayılı hərbi bazaya erməni komandanlığına tabe olmaq barədə

"Türkiyə Naxçıvanda hərbi baza yaradır" - işğalçıya pis müjdə

Rusiyalı tanınmış hərbi ekspertdən erməni generalı pərt edən açıqlama: rus-erməni birgə qruplaşması Kremlin razılığı olmadan Ermənistandan kənara yeridilə bilməz; "Qarabağda mühərribə Azərbaycan hüduqlarından çıxmıyınca, Rusiya konfliktə müdaxilə etməyəcək", **Elxan Şahinoğlu:** "Moskva bizə başqa seçim saxlamır..."

Moskvadan göstəriş gələ bilər, ancaq: "İstənilən halda siyasi səviyyədə qərarlar birgə qəbul olunacaq".

Xatırladaq ki, erməni-rus birgə qruplaşması 102 sayılı hərbi baza, Erebnidəki Siyasi və Hərbi Hava Qüvvələri bazası və Ermənistanın 4-cü ordusu əsasında yaradılıb. Bu birləşmənin əsas hədəflərinə gəlinə, Xramçixin deyib: "Mənim başa düşdüyüm qədər 102-ci baza Türkiyəni çəkin-dirmək üçün yaradılıb. Deməli, birləşmiş hərbi qruplaşmanın da hədəfi Türkiyənin Qarabağ konfliktinə müdaxilədən çəkin-dirmək olmalıdır. Azərbaycanla isə Qarabağ qüvvələri vuruşmalıdır. Aydındır ki, bu qüvvələr güclü şəkildə Ermənistan silahlı qüvvələrinə inteqrasiya edib, amma formal olaraq müstəqildir".

Analitik bu mövzunun xüsusən də təzəcə başa çatan Türkiyə-Azərbaycan ortaq hərbi təlimlərindən sonra aktual olmasın fikri ilə razılaşıb: "Əlbəttə ki, aktualdır. Doğrudur, Rusiya bu təlimlərə heç cür reaksiya vermədi. Hətta sanki onları görmədi".

Erməni nəşrinin bunun ardınca "Bəs Türkiyənin Naxçıvanda hərbi baza qurmaq planı ilə bağlı yayılan məlumatlar, sizcə, ciddidirmi" sualına Xramçixin qısa və aydın cavab verib: "Yəqin ki, hə".

Beləliklə, rusiyalı analitik nəinki Rusiya-Ermənistan birgə hərbi qruplaşmasının birtərəfli qaydada Qarabağ cəbhəsinə cəlb edilməsini mümkün saymayıb, eyni zamanda Qarabağda mühərribənin Azər-

baycan sərhədlərindən kənara çıxmıyacağı halda Moskvanın bu mühərribəyə qarışmayacağı bəyan edib.

Bu harasıdır, rusiyalı hərbi ekspert Naxçıvanda Türkiyə hərbi bazasının yaradılmasını real saymaqla ermənilərə daha pis müjdə verib. Məsələ ondadır ki, belə bir bazanın yaradılması söhbəti çoxdan gedir. Türkiyə NATO üzvü olsa da ən azından Qars müqaviləsi ona belə bir haqq tanıyır. Həmin müqaviləyə görə, qardaş dövlət Naxçıvanın Azərbaycanın tərkibində mövcudluğunun qarantlarından biridir.

Belə bir bazanın önəmi Azərbaycandan ötrü ən əvvəl ondan ibarətdir ki, Qarabağda mühərribə variantında Ermənistan ordumuzun diqqətini Dağlıq Qarabağdan yayındırmaq, silahlı qüvvələrimizi iki cəbhəyə parçalamaq üçün Naxçıvana hücum etməyə cürətləndirir. Türkiyənin bazası çəkindirici rol oynayır.

Doğrudur, bloklara qoşulmayan Azərbaycanın Milli Təhlükəsizlik Konsepsiyasına görə, ərazimizdə başqa dövlətin hərbi bazası yerləşə bilməz. Ancaq bu sənədi milli təhlükəsizliyimizin yeni tələblərinə uyğunlaşdırmaq çətin iş deyil, hətta gün məsələsidir.

Naxçıvanda Türkiyə hərbi bazasının yaradılmasının zamanı isə əslində çoxdan çatıb. Ən azından, Gümrüdəki Rusiya hərbi bazasının mövcudluğu bunu zəruri edir - hansının bazanın əsas hədəfi ki, rusiyalı hərbi ekspertin də təsdiqlədiyi kimi, Türkiyədir, onun Qarabağ konfliktinə müdaxiləsini önleməkdir. Yerli siyasi təhlilçilər də eyni qənaətdədir.

"Rusiya ard-arda Azərbaycan əleyhinə addımlar atır". Politoloq Elxan Şahinoğlu belə hesab edir. Politoloq bu xüsusda Moskvanın son davranışlarını belə şərh edib: "Rusiyada ən böyük diaspor təşkilatımızın taleyi indikindən asılı vəziyyətdədir, hər an Rusiya Azərbaycanlıları Konqresinin qeydiyyatını ləğv edə bilər İkincisi, 9 mayda Moskvada parad keçirilir və meydana Dağlıq Qarabağın "bayraqları" dalğalanır.

Moskva polisi bu təxribatın qarşısını almaq əvəzinə, buna etiraz edən azərbaycanlıları yürüşdən uzaqlaşdırır. Üçüncüsü, Rusiya Ermənistandakı hərbi bazasını genişləndirməyə qərar verib. Sual olunur: kimə qarşı? Bu sualın cavabını 4-cü bənddə aydınlaşdırmaq olar. Dördüncüsü, Ermənistan-Rusiya birgə qoşun qruplaşmasının komandanı Andranik Makaryan bildirib ki, Ermənistan-Rusiya birgə qoşun qruplaşması Qarabağda vəziyyətin gərginləşməsi halında ləngimədən tətbiq edilə bilər. Bəs Rusiya rəsmiləri deyirdilər, birgə hərbi qruplaşma yalnız Ermənistanın təhlükəsizliyinə cavabdeh olacaq. Belədirsə, Rusiya rəsmilərindən və XİN-dən niyə kimsə erməni generalın açıqlamasına münasibət bildirmir?"

Politoloq bu qənaətə gəlir ki, demək, erməni generalın dediyi doğrudur. "Moskva bu cür anti-Azərbaycan siyasəti ilə bizə Türkiyənin Naxçıvanda hərbi baza formalaşdırmaq və NATO ilə əməkdaşlığı genişləndirməkdən başqa alternativ qoymur", - deyər ekspert əlavə edib.

□ Siyasət şöbəsi

Xarici işlər naziri Sergey Lavrovun "Ermənistandakı 102-ci hərbi baza İŞİD-lə mübarizə aparmağa hazırdır" bəyanatının ardınca Rusiyanın Ermənistandakı səfiri İvan Volnkin bildirdi ki, Rusiya Ermənistanda yerləşən hərbi bazasını gələcəkdə genişləndirə bilər. APA-nın news.am-a istinadən verdiyi məlumata görə, bu barədə Volnkin deyib:

"Xarici işlər naziri Sergey Lavrovun Ermənistandakı 102-ci hərbi bazanın İŞİD-lə mübarizə aparmağa hazır olduğu bəyanatına gəldikdə, nazir səfirdən daha yaxşı bilər. Hərbi baza Ermənistanın təhlükəsizliyini təmin etmək, həmçinin digər məsələlərin həlli üçün burada mövcuddur. Yəqin ki, hər hansı qarşılıqlı razılaşma əsasında hərbi baza genişləndirilə bilər".

Bir sıra ekspertlərin fikrincə, səfirin bu bəyanatı, bundan öncə isə 102-ci bazanın daxil olduğu Ermənistan-Rusiya birləşmiş qoşun qruplaşmasının komandanı, general Andranik Makaryanın verdiyi bəyanat 102-ci hərbi bazanın Azərbaycan üçün və Ermənistanın qonşuluğundakı Türkiyə, Gürcüstan üçün təhlükəyə çevrilməsindən xəbər verir. Bəs Azərbaycan Rusiyaya bu məsələ ilə bağlı narahatlığını bildirməlidir mi?

Politoloq Elxan Şahinoğluna görə, Lavrovun və Rusiya səfirinin sözlərindən belə çıxır ki, Rusiya Ermənistandakı hərbi bazanı İŞİD-lə mübarizəyə görə genişləndirmək istəyir: "Ancaq ehtimallar onu deməyə əsas verir ki, Moskvanın məqsədi fərqlidir. Rusiya hərbi aviasiyası Suriyada terrorçuların mövqelərini bombalayarkən öz ərazisindəki hava limanlarından da istifadə edib. Ancaq Rusiya Mü-

dafiə Nazirliyi bu müddətdə Ermənistandakı bazasından istifadə etmədi. Əgər bombardmanların şiddətli dövründə Rusiya ordusu Ermənistandakı bazasından istifadə etməyibse, indi istifadədə maraqlı olmasının Suriya ilə əlaqəsinin az olduğunu vurğulamaq mümkündür. Rusiya Ermənistandakı hərbi bazasını Azərbaycan və Türkiyəyə qarşı gücləndirir. Rusiya-Türkiyə münasibətlərində istiləşmə qeydə alınır. Rusiya və Türkiyə prezidentləri son aylarda bir neçə dəfə görüşüblər, tez-tez telefon vasitəsilə danışıqlar. Suriyada Rusiya ilə Türkiyə arasında əməkdaşlıq mövcuddur. Rusiya və Türkiyə, o cümlədən İran Suriyadakı atəşkəsin təminatçısı qismində çıxış edirlər. Buna baxmayaraq, Moskva Ankaraya etibar etmir. Moskvada düşünürlər ki, Ankaranın siyasəti hər an dəyişə bilər. Türkiyənin Rusiya ilə tərəfdaşlıq münasibətləri qurmasına baxmayaraq, Kreml Ankaranın Vaşinqtonla yaxınlaşa biləcəyindən ehtiyatlanır. Digər tərəfdən, yaxın günlərdə Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdöğən ABŞ-a rəsmi səfər edəcək. ABŞ prezidenti Türkiyəni strateji tərəfdaş adlandırır. Türkiyənin ABŞ-la yaxınlaşması indiki mərhələdə mümkün deyil. Çünki elə səfər ərzində Tramp

Ermənistandakı 102-ci hərbi baza təhlükəsi ciddiləşir

Azərbaycan XİN susur; ekspert: "Rusiya bu bazanı Azərbaycan və Türkiyəyə qarşı gücləndirir..."

administrasiyası Suriyadakı silahlı kürdlərə ağır silahlar vermək qərarını açıqladı. Ağ Evin bu qərarı Ankarada narazılıq doğurub. Digər tərəfdən, Donald Tramp administrasiyası Barak Obama administrasiyası kimi Pensilvaniyada yaşayan Fətullah Güleni Türkiyəyə ekstradisiya etmək istəmir. Bu səbəblərdən yaxın müddətdə

Türkiyə-Amerika münasibətlərinin istiləşəcəyini gözləmək əbəsdir".

Politoloqa görə, Türkiyə Rusiyanın Ermənistandakı hərbi bazasından heç zaman narahatlıq keçirməyib və bu hərbi bazanın genişlənməsi Ankaranı narahat etməyib: "Türkiyə Ermənistandakı hərbi bazaya narazılıq edərsə, Rusiya da Türkiyənin

Adana bölgəsindəki Amerikaya məxsus "İncirlik" hərbi bazasının varlığına istinad edə bilər".

Ekspert hesab edir ki, Türkiyədən fərqli olaraq Rusiyanın Ermənistandakı hərbi bazasını Azərbaycanı narahat etməlidir: "Ermənistan Azərbaycan torpaqlarını işğal edib və Azərbaycana qarşı hədələrində hər zaman Rusiya ilə hərbi müttəfiqliyi misal göstərir. Ötən həftə isə Ermənistan-Rusiya birgə qoşun qruplaşmasının komandanı Andranik Makaryan mətbuat konfransında dedi ki, Ermənistan-Rusiya birgə qoşun qruplaşması Qarabağda vəziyyətin gərginləşməsi halında ləngimədən təbiiq edilə bilər. Erməni generalın sözlərindən belə çıxır ki, birgə hərbi qruplaşma Ermənistan sərhədlərinin və regionun təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün yaradılıb. Halbuki Rusiya tərəfi bu qruplaşmanın yalnız Ermənistanın təhlükəsizliyi üçün təminat daşdığını söyləyirdi. Maraq-

lıdır ki, Andranik Makaryanın açıqlaması ilə bağlı Rusiya rəsmi orqanlarından heç bir açıqlama verilməyib. Bu mənada Azərbaycan XİN həm bu məsələyə, həm də Rusiyanın Ermənistandakı hərbi bazasının genişləndirilməsi məsələsinə aydınlıq gətirilməsi üçün addımlar atmalıdır. Əgər həqiqətən Rusiya-Ermənistan birgə hərbi qruplaşması Ermənistanın kənarında da fəaliyyət göstərə bilərsə, Azərbaycanın iki addım atması zərurəti yarana bilər. Birincisi, Türkiyənin Naxçıvanda hərbi bazasının formalaşdırılmasına çalışmaq. İkincisi, NATO ilə əməkdaşlığı genişləndirmək".

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin isə qeyd olunan məsələlərlə bağlı Rusiyaya hansısa müraciət etməsi, hansısa iş apardığı ilə bağlı heç bir məlumat yoxdur. Nazirlikdən bu məsələlərlə bağlı məlumat almaq müşkülə dönüb.

□ **Etibar SEYİDAĞA**

ABŞ separatçı rejimlərə niyə "bir gözlə" baxmır - iki səbəb

Gürcüstanın ərazilərini geri qaytarmağa çağıran Dövlət Departamentinin ardınca ABŞ Senatı da separatçılarla bağlı mühüm qərar verdi, amma...

"ABŞ-ın belə selektiv yanaşması Cənubi Qafqaz ölkələrinin müstəqillik qazandığı son 26 ildə hər zaman özünü qabarıq göstərmiş". Deputat, Milli Məclisin Təhlükəsizlik, müdafiə və korrupsiyaya qarşı mübarizə komitəsinin üzvü Zahid Oruc bu fikirləri ABŞ Konqresinin Gürcüstanın ilhaq olunmuş ərazilərində mövcud olan separatçı rejimlərlə bağlı verdiyi qərarı "Yeni Müsavat"a şərh edərkən söylədi.

Xəbər verdiyimiz kimi, ABŞ Senatının 2017-ci il üçün federal büdcə ilə bağlı qəbul etdiyi qanunda ilk dəfə olaraq Gürcüstanın ərazi bütövlüyünün müdafiəsi ilə bağlı maddələr yer alıb, işğala görə Rusiyaya yeni sanksiyalar nəzərdə tutulur. Həmin maddələrə əsasən, Gürcüstanın işğal edilmiş Abxaziya və Cənubi Osetiya regionlarının müstəqilliyini tanıyan istənilən ölkəyə hər hansı kömək birbaşa və qəti şəkildə qadağan edilir.

Deputat Zahid Oruc bu barədə danışarkən dedi ki, bir neçə gün öncə gürcü baş naziri Georgi Kvirikaşvilini Ağ Evdə qəbul edən prezident Donald Tramp və digər yüksək çinli rəhbərlər Obama dönəmində Gürcüstana yönəlik seçilən kursu davam etdirəcəklərini və kəşfiyyat məlumatları, digər təhlükəsizlik tədbirləri ilə rəsmi Tbilisinin ərazi bütövlüyünə kömək göstərəcəklərini bildirdilər: "Çox alqışlanası mövqedir. Zaten Qafqaz-

larda yeni siyasi subyektlərin yaranmasına qarşı belə kəskin münasibət ərazi bütövlükləri pozulmuş ölkələrə böyük dəstəkdir. Lakin Qarabağ münafişəsi ABŞ-ın xarici siyasətində hər zaman nəinki regionda nüfuz uğrunda mübarizənin tərkib hissəsi və savaşa tərəflərinə təzyiqləndirici olub, eləcə də Rusiya və Fransanın maraqları qarşısında sipər çəkilməsi üçün çox mühüm hərbi-siyasi meydanıdır. Ötən illərdə bir-birini evəz edən demokratlar və respublikaçıların hakimiyyəti məlum kursa sadiq qalıblar. Çünki Qara dəniz və Xəzər regionunda Rusiyanın təkbaşına liderlik mövqeyini sarsıtmaq üçün onun yaxın sərhədləri ətrafında daimi gərginlik ocaqlarının saxlanılması çox əhəmiyyətli silahdır".

Qeyd edək ki, mayın 6-da qüvvəyə minən qanuna görə, ABŞ-ın dövlət idarələrinə bu bölgələrin Rusiya tərəfindən işğalına kömək olan addımlar at-

maq qadağan olunur. Göründüyü kimi, Vaşinqton Gürcüstan əraziləri uğrunda SSRİ imperiyasının varisi ilə açıq döyüşə girişib. Ancaq qəribəsi odur ki, analogi prinsipiallıq Qarabağa münasibətdə müşahidə olunmur. Hətta bundan əvvəl ABŞ rəsmiləri Gürcüstan əraziləri geri qaytarılmalıdır deyər, açıq mövqə ortaya qoyduqları halda, Azərbaycanın 20 faiz ərazi işğalını görməzdən gəlmişdilər. Bundan əlavə, təsdiqlənmiş büdcə layihəsində ABŞ dövlət katibinə vəzifə olaraq təşəkkür ki, sənədin qüvvəyə mindiyi andan 90 gün ərzində Abxaziya və Cənubi Osetiyanın işğalı ilə

bağlı Rusiyanın hərəkətləri haqda məlumat versin.

Z.Orucun sözlərinə görə, Dağlıq Qarabağın müstəqilliyi tanınmasa da, onun üzərindən Moskvanın əleyhinə siyasət aparmaq imkanları böyükdür: "Konqres tərəfindən ötən illərdə edilmiş 200 milyon dollardan artıq yardımı Azərbaycanın suveren maraqları əleyhinə atılan addımlar kimi dəyərləndirməkdən başqa adı yoxdur - baxmayaraq ki, bununla əlaqədar siz çox fərqli diplomatik izahlar eşitməkdəsiniz. Halbuki Abxaziya, Cənubi Osetiya və Krımın mürəz qaldığı siyasi-iqtisadi sanksiyaların həmin rejimləri əldən sal-

maqda və zəiflətməkdə nə qədər mühüm rol oynadığı öz yerində, ancaq burada ən vacib məqam həmin subyektlərin özünü xarici ələmdə müstəqil tərəf kimi təqdim etməyə şansı veril-məməsidir. Əvəzində Bako Sakaryan bir neçə dəfə Birləşmiş Ştatlarda müxtəlif rəsmi şəxslərin qəbulunda olub, Konqresin binasına yaxın ərazidə yerləşən ofisi Qarabağın səfirliyi və təmsilçiliyi kimi qələmə verib, üstəlik, "dövlət quruculuğu"na maddi yardım üçün böyük telekorpülər də keçiriblər. Təsəvvür edin ki, Krım Respublikasının başçısı Sergey Aksyonovu Nümayəndələr Palatasında, yaxud Brüsselə belə qəbul edə və yarımada-nın neft resurslarının birgə işlənməsinə dair razılıq verəydilər, görün onda Ukrayna və Rusiya arasında hakimiyyət roluna ehtiyac qalardı? Faktiki olaraq, Ermənistanın müstəqilliyinə edilən dəstəyin də mənası Birləşmiş Ştatlardakı lobbilər tərəfindən təsir gücü ilə izah oluna bilməz".

Deputat bir məqama da diqqət çəkdi: "Ağ Ev strateqləri 2009-cu ildə İsveçrədə məlum protokolları imzalatdıranda Türkiyə və Ermənistanı barışdırmağa cəhd edərkən Qarabağ münafişəsini həmin proseslərdən ayırmağa çalışırdı. Obama administrasiyası görəndə ki, onların niyyəti baş tutmur, əvəzində İrəvan daha da müflisləşib Moskvanın vassallığına daha çox yuvarlanır, onda plandan vaz keçdilər. Amma Qarabağda cəmiyyət institutlarını inkişaf etdirmək və demokratiyanı genişləndirmək üçün ötən illərdə havaya sovrunan pullar səmərə verməyə də, problemin həllənməsi qetiyyəni Birləşmiş Ştatlardan mənafələrinə cavab vermədi. Cənubi Qafqaz hələ ki savaşa arenası olaraq qalmalıdır. İkinci erməni dövləti ideyası bir gün Moskvada tam arxivə atılsa da, onun Qərb pay-

taxtlarında avtomatik ləğv ediləcəyini gözləmək sadələşmələrdir. Qarabağ müstəqilliyimizin haqqıdır, ödəncidir, hesabıdır".

Politoloq Elxan Şahinoğlu isə bildirdi ki, Amerikanın bu siyasəti ikili standartlardan xəbərdar verir: "Qarabağ Abxaziya, Cənubi Osetiya, Dnestr bölgəsindən və Donbasdan ayırmaq mümkündür. Bütün bu münafişələrin xarakteri eynidir: kənar müdaxilə, separatizm və müharibə və nəticədə ərazi bütövlüyünün itirilməsi. Donald Tramp administrasiyasından əvvəlki Ağ Ev sahibləri də separatçılar və separatizmlə üzlaşən dövlətlər arasında fərq qoyurdular". **E.Şahinoğlu hesab edir ki, Ağ Evin bu cür siyasətinin iki səbəbi var:** "Birinci səbəb Amerikadakı erməni lobbisi və onun təsiri altında olan siyasətçilərdir. İkinci səbəbi isə özümüzük. Gürcüstan və Ukrayna Qərbin siyasi, iqtisadi və hərbi institutlarına inteqrasiya olmağa çalışır. Bu sırada Amerika ilə tərəfdaşlıq münasibətləri də onlar üçün ön plandadır. Biz isə Rusiya ilə Amerika arasında balansla çalışırıq və bəzən ağırlıq Rusiyaya tərəf keçir. Ona görə də Ağ Ev Gürcüstan və Ukraynaya Azərbaycanı dəstəkləyən üstün tutur. Halbuki regional zəmində, iqtisadi və hərbi güc baxımından Azərbaycan daha əhəmiyyətli ölkədir".

Əlavə edək ki, əz öncə Dövlət Departamenti "Bizim Cənubi Osetiya və Abxaziya ilə bağlı mövqeyimiz aydın və daimidir. Bu regionlar Gürcüstanın ayrılmaq üçün ötən illərdə havaya sovrunan pullar səmərə verməyə də, problemin həllənməsi qetiyyəni Birləşmiş Ştatlardan mənafələrinə cavab vermədi. Cənubi Qafqaz hələ ki savaşa arenası olaraq qalmalıdır. İkinci erməni dövləti ideyası bir gün Moskvada tam arxivə atılsa da, onun Qərb pay-

□ **E.PAŞASOY**

Daşkəndlə Səmərqəndin arası 300 km-dir. Səhər tezdən şəhərlərə Əfrasiyab sürət qatarı ilə yola düşdüm. Çox rahat imiş, hızlı, geniş, hər tərəf gül kimi, yaxşı xidmət, gülərüz bələdçilər, sanki Avropadasan... keks, çay, qəhvə... xüsusilə yuxulu sənişinlər üçün isti qəhvə göydəndüşmə olur. Qiymətlər də münasib; gediş haqqı xidmət daxil, 10 dollar. Bu, bəlkə də biz turistlərə aid qiymətlərdir. Çünki yerli vətəndaş üçün bir çox qiymətləri 3-4 dəfə ucuz gördüm.

Mehriban VƏZİR

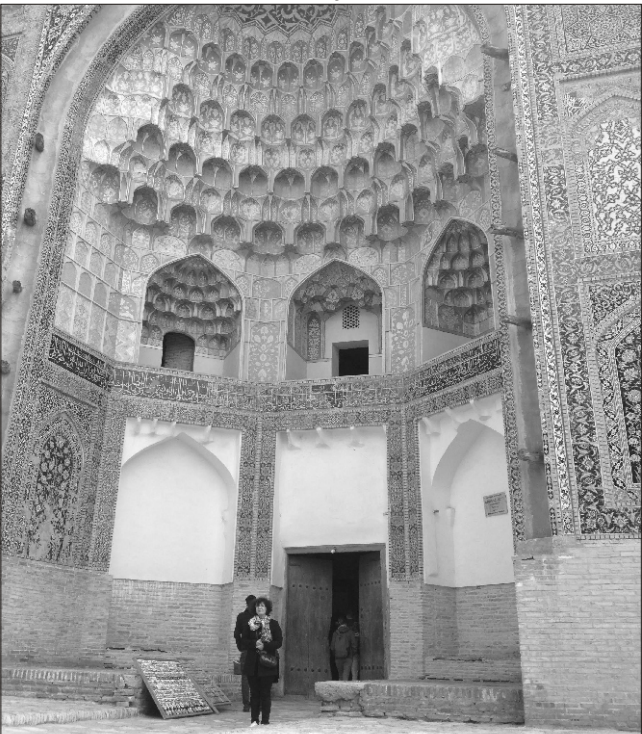
Əfrasiyabla Əfrasiyaba

Bu qatarı çox bəyəndim, niyə bundan bizdə olmasın? Onlar Əfrasiyab deyir, biz Şabran deyirik. Biz də öz batmış şəhərimizin adını veririk sürət qatarımıza. Qardaş Özbəkistan qədər deyilikmi?

Dünyada yaxşı nə varsa ölkəmdə olmasını istəyirəm, yəqin hər kəs bunu istəyər...

... 6-da oyanıb, 7-də qəhvə-altı edib, 8-də hoteli tərk edən biri kimi qatarda yarıyuxulu, yarıyoq pəncərədən dışarı baxırdım. Görüntü sürətlə dəyişir, çöl çölü, köy köyü, ev evi təqib edirdi. Tikililərin çoxu, az qala hamısı çiy kərpicdən idi. Həyətlərdə palçıqdan, samandan yeni kəsilmiş, günəşə sərilmiş qəliblər qalaqlanıb. Yolboyu heç bir təmizlik, hasarlı, daşlı-divarlı malikanəyə rast gəlinmir. Kəndlərin, qəsəbələrin, iç yolların halından kasıbcılıq yağır. Anlaya bilmirəm, bu durum haqiqətən yoxsulluqdan, yoxsa mentalitetdən gəlir. Çünki bizim kimi qəlib yerlərdə görüntü gerçəkliklə uyğun gəlməyə bilər.

Özbəkistandan fərqli olaraq, Azərbaycanda Bakıdan çıxdınsa yolboyu hər addımda təmizlik evlərə rast gəlsən. Villavari evlər, mərtəbəli imarətlər, tağlı, çardaqlı heyət-bacalar sırasındadır. Amma bizə bəllidir ki, bu, heç də xalqın rifah içində olması demək deyil. Sadəcə, mentalitet budur, kasıbdan tutmuş zənginə, hətta idarəetməsinə kimi sərvətimizi daşa, torpağa, suvağa, asfalta, hasara... və bütün bunları təkrar-təkrar söküb tikməyə verən qüvvə. Bu səbəbdən bizlərin görüntü hər zaman mahiyyəti ehtiva etməz.

Əmir Teymurun başkəndi Səmərqəndə girməzdən əvvəl onu deyim ki, bütün mənbələr bu şəhərin üç dəfə viran qaldığından yazır. İzninizlə, mən Səmərqəndin üç dəfə deyil, dörd dəfə tar-mar edildiyini qeyd edirəm.

Yazılı tarixə məlum birinci dağıntı miladdan əvvəl olub. Makedoniyalı İskəndər Səmərqəndin sələfi və antik Romanın müasiri olan Əfrasiyabı yerlə yeksan edib, əhalisini qılıncdan keçirib. İskəndərin əvvəl-sonu görünməyən qoşunu bu qalanı çəyirtkə kimi basıb və torpağın üzərində nə varsa hamısını udub. Elə udub ki, bir daha bu şəhər özünə gələ bilməyib.

İndi Əfrasiyabdan Səmərqəndə bitişik bir təpə qalıb. Bu təpənin altında qala divarları, saraylar, məbədlər, mavzoleylər qalaqlanıb.

Səmərqəndə İskəndərdən 1100 il sonra, ən böyük bəlanı 8-ci əsrdə ərəblər gətirib. Yadelilərə qarşı yenə müqavimət göstərən şəhər İslam bayrağı altında əsir alınaraq xarabalığa çevrildi.

Səmərqənddə atəşpərəstliyin ünlü məbədləri, Zərdüştü xatırladan bütün nişanələr yer üzündən silindi. Avestanın dəri üzərində qat-qat yazıları müsəlmanlar tərəfindən tonqala atıldı, atəşpərəst səmərqəndlilər qılıncdan keçirildi. Bəzi yerlərdə əhali öz ocaqlarını qorumaq üçün bir çox məbədləri torpaq

sorğu materiallarında rast gəlməyəcəksiniz. Artıq müstəqil olmalarına baxmayaraq, Orta Asiya dövlətlərinin də bu nəhəng itki barədə elmi araşdırmaları rastınıza çıxmayacaq. Çünki Kreml hələ də postsovet ölkələrinin tarix elmini, arxeoloji araşdırmalarını nəzərdə saxlaya bilər.

müsbətlər, saysız-hesabsız ölüm-itim haqqında acı söhbətləri dinlədikcə, mən də... Bakını düşünürəm... Leninin Şaumyana vurduğu teleqram yadıma düşür; əks halda, Bakını yandırın -yayırdı Lenin... Yəqin bütün qansterlərinə eyni məzmunlu teleqramlar göndərmiş; əks halda Səmərqəndi bombalayı-

edəcəm, amma indi Əmirin sevimli Səmərqəndində saldıq bağlar haqda ikicə kəlmə deyim. Bu bağça-bağlar Səmərqəndin belinə yaşıl qurşaq kimi dolanmışdı. 240 km məsafəni əhatə edirdi. O qədər əngindi ki, salnamçılar yazır; bir dəfə memann atı Teymurun bağlarında azır, o atı yalnız bir aydan sonra tapırlar.

Putinin sovetləri bərpa etmək iddiası həm də bizim kimi keçmiş kölələrin öz tarixi bil-məzliyində batıb qalması, təhsilin sınıq-salxaq olması, elmin tənəzzülü və əhalinin rus dilini yadırgamamasından keçir. Bu baxımdan, Kreml Özbəkistanda da məmnundur; elmə böyük sərmayə qoyulmur, tarix gərəkən yöndə araşdırılmır, rus məktəbləri ölkənin orta məktəblərinin 40%-ni təşkil edir.

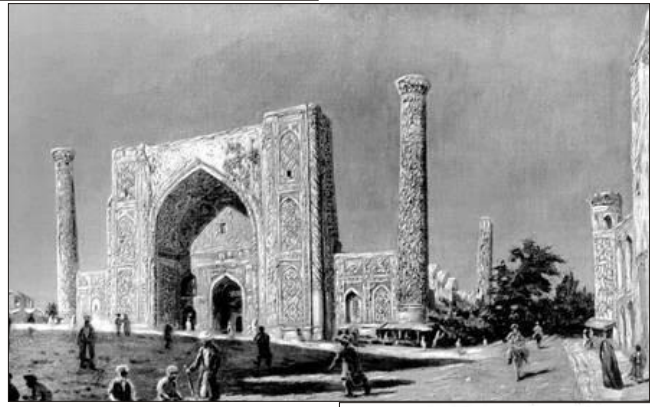
Amma dünyanın, eləcə də

n... əks halda, Buxaranı, Xivəni yandırın...

Türküstanın, içi Azərbaycan qanşınq, Türk dünyasının son 200 illik tarixinin bütöv şəkildə, bir can kimi öyrənilməsi, ictimailəşdirilməsi, gerçəklərin ictimai şüura köçürülməsi Türk milliyyətinin qarşısında duran MISSIYA-dir. Bu yüksək missiya öz sahibini gözləyir. Kim kimi gözləyir, özü bilər, öz haqqıdır, mən də o görülməli dünyaya gələcək o Böyük Adamı, öz böyüyümüzü gözləyirəm.

... Bəli, Səmərqənd! Türk dünyasının orta tarixini özündə cəmləyən, bütün türklərin məbədi olan Səmərqəndə dönək.

...Səmərqənd ən abad dövrünü Əmir Teymurun dövlətinin, Türküstanın, Mavərrənnəhrin başkəndi olaraq yaşadı. Bu, Turanın intibahı oldu. Səmərqənd elm, sənət mədətinə çevrildi, dünya elminə misilsiz töhfələr verdi, böyük alimlər yetirdi, elmlər və sənətlər akademiyası adını aldı.

altında basdırıb ərazini kurqana çevirdilər.

Haşiyyə: Yeri gəlmişkən, qeyd edək ki, qutsal məbədləri düşməndən gizlətmək üçün üstünü torpaqlayıb kurqana çevirmək əski bir ənənədir. Keçmişlərdə bir çox məbədləri, eləcə də müqəddəs məzarları istilaçıdan bu üsulla qoruyublar. Buxarada və Xivədə İslam yürüşlərindən torpaq altında saxlanmış, əsrlər sonra tapılmış atəşpərəst məbədləri vardır. Çingiz xanın yürüşlərindən gizlədilmək üçün üstü torpaqlanıb hündür bir təpəyə çevrilmiş kurqanların altından İslam məbədləri çıxmışdır. Azərbaycanda Bakı ətrafında, Cəlilabad ərazisində, eləcə də bir çox regionlarımızda dolma təpələr var ki, onların altında nələr yatdığına bilmək tarix elminin üçün son dərəcə maraqlı olardı.

Beləliklə, qayıdaq Səmərqəndin üçüncü fəlakətinə.

13-ci əsrdə Çingiz xan Səmərqəndə yürüyür. Şəhərin müqavimətindən qeyzə gəlmiş Böyük Xan şəhər qalasını istila etdikdən sonra bütün hikkəsini Səmərqəndin tikililərinə tökür. Daşı daş üstə qoymur, gözə görünən nə varsa yandırır külünü göyə sovrur.

Səmərqənd yer üzünün növbəti bir böyük adamının tapdığına tar-mar olur.

Ah, böyüklər!!!

Dördüncü isə rus istilasidir. Son 200 ildə Türküstanın tarixi-mədəni abidələrini dönmə-dönəm, hissə-hissə dağıdan bu fəlakət barədə vikipediyalarda, ensiklopediyalarda,

Özbəkistanın vicdanlı alimləri var ki, onlar sizə Səmərqəndin rusların bolşevik lideri Frunze tərəfindən bombalandığını, şəhərin uçunlar altında qaldığını, əhalinin göyden yağın od-aloqda tələf olduğunu, sağ qalanan canını qaçıb şəhəri tərk etdiyini, bu gün abad gördüyünüz abidələrin xarabalığa çevrildiyini və saysız-hesabsız tarixi, mədəni memarlıq incələrinin yerlə yeksan olduğunu, bu günə izinin, tozunun belə qalmadığını deyəcəklər. Hətta dünyaya mədəniyyətinin misilsiz nüsxələri olmuş o yapıların indi bostan əkilmiş yerlərini belə sızlaya-sızlaya sizə nişan verəcəklər.

Səmərqənd qalası da rus işğalçıları tərəfindən dağıdılıb. O minillik qala divarlarının salnamələrdəki təsvirindən başqa bir yadigar qalmayıb.

... Ağlaşma qurulanda hamı bir yerdə ağlasa da hər kəs öz dərdinə ağlayar, deyiblər. Səmərqəndin, Buxaranın, Xivənin Frunze tərəfindən bombalanması, bu yurdlarımızda baş verən böyük fəlakətlər, qırğınlar,

Türküstan hakimi, dövləti, hökmü və tüzüyü (qanun) ilə elmin, təhsilin dayağı oldu.

Səmərqənd böyük qurucu Əmir Teymurun hökmü ilə Makedoniyalı İskəndərin, İslam yürüşlərinin, Çingiz istilalarının yaratdığı xarabalar üzərində dikəlib ayağa qalxdı. Səmərqənd bütöv bir qitənin, ucsuz-bucaqsız Asyanın paytaxtına çevrildi. Saysız -hesabsız ölkələrin, xalqların, hökmdarların yazısı Səmərqənddə yazıldı.

Əmir Teymur Səmərqənddə nələr yaratdı, bu mövzuda bəhs

Əmir Teymurdan sonra Səmərqənd əldən ələ keçir. Bir çox hakim sülalələrin başkəndi olur. Hətta 1925-30-cu illərdə sovetlərin cızdığı Özbəkistan xəritəsində belə başkənd kimi yer alır.

Qayıdaq bugünkü Səmərqəndə.

Səmərqənd turu reğıstan-dan başlayır. Reğıstan meydan deməkdir, bu söz qumluq alan mənasını verir. Qədimlərdə şəhər meydanlarına qum tökərmişlər, bunun bir çox səbəbləri varmı, bir səbəb də yağış yağanda palçıq olmaması imiş.

Bütün Türküstanın şəhərlərinin registanı vardı. Şəhər həyatı o meydanda qaynayırdı, dövlət işləri oradan car çəkilib, bazar günü bazarları orada qurulur, xəbərçilər, bəyançılar, fərmanlar oradan qanadları, bayramlar, təltiflər, edamlar orada səhnələnirdi.

Səmərqəndin registanında bu şəhərin rəmzi olan 3 ünlü mədrəsə yerləşir. Onlardan ən qədimi 15-ci əsrdə tikilmiş Uluq bəy mədrəsəsidir. Onunla üz-üzə duran 17-ci əsrdə Şir-Dor mədrəsəsidir. Oradakı isə yenə 17-ci əsrdə Tilla-Kar mədrəsəsidir.

Fikir verin; mədrəsə, mədrəsə, mədrəsə...

Teymurilər dövründə yalnız Səmərqənddə 30-dan çox mədrəsə varmış. Bu mədrəsələr dövlət adamları, ruhanilər, alimlər, filosoflar, memarlar, sərkərdələr, diplomatlar yetişdirirdi. Dövləti idarə

edənlər təhsili stimula çevirmişdi. Əmir Teymur təhsilə böyük vəsait xərcləyir, dünyanın hər yerindən ünlü alimləri, filosofları, riyaziyyatçıları, memarları bu mədrəsələrdə və ali məktəb sayılan Maxutayi-Mulloyonda dərs verməyə gətirdirdi.

Hakim ailə üzvləri ciddi təhsil alır, təhsillərini davam etdir-mək üçün aylarla, illərlə sürən səfərlərə çıxırdılar.

Turanın bütün yüksəkliyi bu mədrəsələrin üzərində idi...

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Sabah atəşkəs haqda Azərbaycanla Ermənistan arasında Bişkek protokolunun imzalanmasının 23-cü ildönümünü tamam olacaq. Əfsus ki, ötən 23 il nəinki Qarabağ probleminin ədalətli həllinə gətirmədi, heç olmasa, konfliktin nizama salınmasında ciddi dönüş də səbəb olmadı. Bu, sözsüz ki, ATƏT-in Minsk Qrupunun vasitəçilik missiyasının fiaskosudur. Səbəbi də kənarında yox, elə üç həmsədr dövlətin ixtilafa yanaşmasında axtarmaq daha doğru olar.

Bu yanaşma da təəssüflər olsun ki, bir qayda olaraq, işğalçı Ermənistanın maraqlarına cavab verib və verir. Vasitəçilərin təcavüzkarla təcavüzkar kimi davranmaması, Qarabağa dair BMT qətnamələrini, digər nüfuzlu və mötəbər beynəlxalq təşkilatların sənədlərini qulaqardı etməsi nəyə gətirməli idisə, ona da gətirdi: işğalçı konstruktiv mövqe tutmaqdan xeyli uzaqdır, hazırda Azərbaycanda həmsədr ölkələrə inam azalıb və sarsılıb, müharibə riski isə heç vaxt olmadığı qədər artıb.

23 illik uğursuz vasitəçiliyin ən böyük dərsi də zəif budur: nə qədər ki, həmsədr ölkələr beləcə, münaqişə tərəflərini öz adı ilə çağırmağa, nə qədər ki, məsələyə yanaşmada "ikili standart" siyasəti, gizli-açıq xristian təəsübkeşliyi özünü göstərəcək, Qarabağ problemi də heç vaxt öz ədalətli həllinə yaxınlaşmayacaq.

Problem də ondadır ki, konfliktə cəlb olunmuş ölkələr

dən yalnız qardaş Türkiyə beynəlxalq hüquqdan çıxış edərək, Ermənistanla təcavüzkar kimi davranır, onunla hələ də diplomatik əlaqələr qurmayıb, işğalçı ölkəni Azərbaycan kimi blokada saxlayır. Eyni siyasəti heç olmasa, qonşu və müsəlman İran da sərgiləseydi, Ermənistan çoxdan daşı ətəyindən töküüb, sülhə gəlmişdi. Əksinə, müsəlman cənub qonşumuz İran sanki müsəlman Azərbaycanın acığına daima işğalçıya kömək edib, onun üçün ən ağır dövrlərdə "nəfəslik" rolunu oynayır. Bunu erməni rəsmiləri də daim etiraf edirlər. Bu da daha bir isti fakt.

"Tehran həmişə ağır vaxtlarında Ermənistanı dəstəkləyib". Bunu srağagün Ermənistanın müdafiə naziri Vigen Sərkisyan «Interfax»-a müsahibəsində deyib. "Ermənistanın müstəqilliyinin ilk günlərindən İran özünü bölgənin etibarlı və məsuliyyətli oyunçusu kimi göstərmişdir. Bu ölkə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsində təkmin-

Qarabağda müharibə

Zərurəti sülh şansına qarşı

Münaqişə zonasında nisbi sakitlik tufanqabağı sakitliyi xatırladır; atəşkəsdən keçən 23 ilin əsas dərsi; amerikalı politoloq: "ABŞ istəsə..."

li və balanslı mövqe nümayiş etdirib. Tehran həmişə ağır vaxtlarında Ermənistanı dəstəkləyib. Bunu srağagün Ermənistanın müdafiə naziri Vigen Sərkisyan «Interfax»-a müsahibəsində deyib. "Ermənistanın müstəqilliyinin ilk günlərindən İran özünü bölgənin etibarlı və məsuliyyətli oyunçusu kimi göstərmişdir. Bu ölkə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsində təkmin-

hətta o halda Putinin belə, ona göstəriş verməyə hüququnun olmaması barədə arxayıncaasına açıqlama verir. Hərçənd hətta rusiyalı hərbi ekspertlər belə, bir variantı qeyri-mümkün hesab edirlər.

Məsələn, tanınmış hərbi ekspert, "Milli müdafiə" jurnalının redaktoru, Dünya Silah Ticarəti Analitik Mərkəzinin direktoru, Rusiya Federasiyası Müdafiə Nazirliyinin İctimai Şurasının üzvü, polkovnik İqor Korotçenkoya görə, Makaryanın bu açıqlaması daxili auditoriyaya hesablanan siyasi bəyanatdır (haqqin.az). "Onun bu bəyanatı ölkə daxilindəki siyasi effektə hesablanan bəyanatdır", - deyir Korotçenko bildirib.

Tanınmış rusiyalı jurnalist və analitik Vadim Dubnov isə "Moskvanın razılığı olmadan rus-erməni hərbi qruplaşmasını general Makaryan Qarabağa apara biləmi" sualına qısa və tam aydın cavab verib: "Qətiyyəni!"

İkinci həmsədr ölkə - Ermənistanı özünün "kiçik bacısı" hesab edən Fransanın mövqeyi də kifayət qədər aydındır və illüziyaya qapılmağa dəymir. Bu xüsusda Emmanuel Makronun prezident seçkisi qələbəsindən sonra

Fransa nəşri "Le Huffington Post"-un məqaləsi diqqət çəkir.

"Fransa Ermənistanla Azərbaycan arasında etibarlı diplomatik prosesin işə salınması üçün zəruri diplomatik kapitala malikdir. Əlbəttə ki, Rusiyanın iştirakı olmadan bu məsələdə heç nə alınmayacaq, münaqişənin həlli naminə birgə fəaliyyət isə bizim ölkələrimiz arasında münasibətlərin möhkəmlənməsi üçün mühüm zəmin yaradardır", - məqalədə deyilir (virtualaz.org).

Amerika Xarici Əlaqələr Şurasının analitiki Stefan Blank isə "Amerikanın səsi"ni açıqlamasında ABŞ administrasiyasını Qarabağdakı status-kvoya göz yummaqda günahlandırıb. Analitik bildirib ki, ABŞ administrasiyası münaqişənin nizamlanmasının mühümlüyünə və hərbi əməliyyatların yenedən başlanması təhlükəsinə göz yumur. "Əgər Birləşmiş Ştatlar yeni dinc nizamlaşdırma variantı təşəbbüsü ilə çıxış etsə və tərəfləri danışıqlar masasına arxasına keçməyə məcbur etsə situasiya dəyişə bilər, lakin bu baş vermir" - ekspert əlavə edib.

Amerika isə belə görünür, Donald Trampın Ağ Evə sahiblənməsindən sonra Qara-

bağ hayında deyil. Bir çox siyasi təhlilçilərə görə də Tramp administrasiyası hələ ki Cənubi Qafqazla bağlı strategiyasını dəqiqləşdirməyib. Demək, yeni Ağ Ev hökumətinin Dağlıq Qarabağla bağlı mövqeyi də qeyri-müəyyən olaraq qalır.

Belə vəziyyətdə təbii ki, konflikt zonasında yeni hərbi qarşıdurma riski dinc həll imkanlarını üstələmiş olur, sülhün alternativləri - müharibə variantı ön plana keçir. Əlbəttə ki, Azərbaycanın öz qanuni və əzəli ərazilərini istənilən vasitə ilə azad etmək hüququnu kimə onun əlinə almayıb. BMT nizamnaməsi, BMT TŞ-nin Dağlıq Qarabağla dair qətnamələri də ölkəmizə eyni haqq-hüququ tanıyır. Di gəl, dünya siyasətinin yazılmamış qanunları da var.

Söhbət Azərbaycanın bu haqq-hüquqdan istifadə üçün ən əlverişli regional və beynəlxalq şəraiti gözləməkdən, ən əlverişli fürsəti bulmaqdan gedir. Ona kimi isə təbii ki, Azərbaycan öz hərbi və iqtisadi qüdrətini durmadan artırmaq, işğalçı üzərində bütün göstəricilər üzrə əzici üstünlüyü təmin etmək üçün gərəkən hər şeyi etməlidir və edir də.

Turist həmsədrilər yenə gəlir

ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrlərinin regional səfəri gözlənilir. Musavat.com-un erməni qaynağına istinadən verdiyi xəbərdən, bu barədə Ermənistanın xarici işlər naziri Edvard Nalbəndyan bildiriş. Ancaq səfərin konkret hansı tarixdə reallaşacağı dəqiq deyil.

Nalbəndyanın sözlərinə görə, həmsədrlərin səfərindən sonra Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin görüşünə ehtiyac olub-olmaması barədə qəti qərar veriləcək.

Xatırladaq ki, Azərbaycan, Rusiya və Ermənistanın xarici işlər nazirləri - Elmar Məmmədov, Sergey Lavrov və Edvard Nalbəndyan ötən ayın 28-də Moskvada bir araya gəlmişdilər. Lakin həmin görüş də nəticəsiz başa çatmışdı.

Rusiya prezidenti Vladimir Putinin faşizm üzərində qələbənin 72-ci ildönümü ilə bağlı "Qırmızı meydan"da çıxışı xeyli diqqət çəkib. Belə ki, Rusiya prezidenti ruslara müraciət edərək bildirib ki, xalqı fəth edəcək qüvvə olmayıb, yoxdur və olmayacaq: "Xalqımız doğma torpağını müdafiə edərkən ölümlə üz-üzə dayanaraq, qeyri-mümkün olanı bacarmışdı - İkinci Dünya müharibəsinin qanlı təkərini geri çevirmiş və düşməni gəldiyi yerə qədər qovaraq, nasizmi məhv etmiş və vəhşiliklərə son qoymuşdu", deyən Putin Avropa və bütün dünyanın azadlığını, onların babalarının və ulu babalarının sayəsində qazandığını vurğuladı. Putin həmçinin qeyd etdi ki, Rusiya Silahlı Qüvvələri hər cür təhdidə layiqli cavab vermək gücünə sahibdir.

Ekspert Elxan Şahinoğlu "Yeni Məsəvat"a bildirdi ki, əslində Putin bu çıxışı ilə həm Qərbə barmaq silkələdi, həm də Rusiyanın qüdrətini göstərdi: "Bildirmək istədi ki, Rusiyanın hərbi qüdrəti son illər güclənib və biz istənilən dövlətə meydan oxuya bilərik. Həqiqətən də belə baxanda ruslar 2008-ci ildə Gürcüstanı parçalayıb Abxaziya və Osetiyanı qopardılar, orada hərbi bazalarını yaratdılar. Daha sonra Ukraynaya müdaxilə edib, Kırım ilhaq etdilər, indi isə Donbas separatçılarında dəstək verirlər. Bundan çıxış edərək Rusiyanın gücünü bəyan edib, məğlubedilməzliyini nümayiş etdirdi. Rusiya nüvə dövlətidir və Putin də buna istinad edir. Bir məsələ də var ki, SSRİ-də nüvə dövləti olmaqla yanaşı, hərbi baxımdan da Rusiyadan güclü idi. Lakin SSRİ belə Qərblə mübarizədə qalib çıxmadı. 1979-cu ildə Əfqanıstana ordu yeritdi, burada da qələbə çala bilmədi. Eləcə də Rusi-

yanın Suriyaya daxil olması ilə bağlı da ajiotajlar vardı. Xəzər dənizindən belə raketlər atıb, güclərini göstərdilər. Ancaq indiki vəziyyətdə yenə də terrorçular Suriyanın əksər hissəsinə nəzarət edirlər və Putin artıq geri çəkilib. Dörd təhlükəsizlik zonasının yaradılması, faktiki olaraq Suriyanın federallaşmasına gətirib çıxaracaq. Bu, onu göstərir ki, Rusiya bu gün heç də Putinin dediyi kimi güclü dövlət deyil. Əgər güclü dövlət olsaydı, sərhədində, Baltik ölkələrində NATO bazaları yaranmazdı. Bütün bunlar deməyə əsas verir ki, Rusiya nüvə dövləti olub, müəyyən separatçılara dəstəkləşə də Amerika ilə ayaqlaşsa bilməz. Putin özü də çıxışlarında qeyd edir ki, Amerikanın dünya üzrə hərbi bazalarının sayı, Rusiyanın bazalarından onlarla dəfə çoxdur. Rusiyanın, sadəcə, Tacikistan, Ermənistan və Suriyada hərbi bazası var. Amerikanın hərbi bazaları isə dünyanı əhatə

Putin hərbi paradında Qərbə meydan oxudu

Politoloqlar hesab edir ki, Putin Qərbə qarşı güc nümayiş etdirsə də, əslində vəziyyət fərqlidir

edir. Bir şeyə də diqqət edək ki, "Qələbə günü"nin 50, 60, 70-ci ildönümlərində də xeyli sayda adam çağırılar da çox az adam gəldi. Hətta iki strateji müttəfiqi olan Qazaxıstan və Belarus belə, Putinin siyasətindən çəkinir. Çünki Kırım ilhaqı bu iki dövlətin də cəmiyyətlərinin gözünü qorxudub. Rusiyaya etibar və inam yoxdur. Ona görə də

reallıq bundan ibarətdir ki, dünyada Rusiyadan da güclü dövlətlər var".

Politoloq Mübariz Əhmədov isə Putinin qələbəyə yalnız rusların hesabına nail olması fikrini bu cür şərh etdi: "Təbii ki, Putin çıxışında Azərbaycanın da adını qeyd etməli idi. Ancaq bir məqam da var ki, o, qələbəni heç bir xalqın üstünə gətirmədi. Biz

müharibədə neftimizlə iştirak etsək də, nəzərə almaq lazımdır ki, Belarus və Ukrayna elə rus xalqı qədər zülmə məruz qalıb. Onların müharibə ərəfəsində əraziləri işğal olunub, əhalisi zülmə məruz qalıb. Bu baxımdan, Azərbaycandan da çox adı çəkməli olan xalqlar var ki, Putin onlar barəsində danışmadı. Hesab edirəm ki, Putin "heç kim rus xalqını qul edə bilməyib" deyəndə, 1812-ci il hadisələrini nəzərdə tutub. Yəni Napoleonla olan müharibədə də ruslar məğlub olmadılar. Eləcə də İkinci Dünya müharibəsində Stalinin dediyi tosta da diqqət edək. O da qələbə münasibətilə sovet xalqını deyil, rus xalqını təbrik etdi. Baxmayaraq ki, Stalin SSRİ-nin rəhbəri idi və "sovet xalqı" ifadəsini işlədə bilirdi. Putinin də çıxışını bunlarla əlaqələndirirəm. Mü-

asir dövrdə də hədəf rus xalqının üzərindədir. Putinin fikrinə, hətta Ukrayna xalqını da ələ alıblar. Putinin və ətrafı hesab edir ki, Qərb Belarusu da ələ almağa çalışır ki, ruslara qarşı qaldırsın. Ona görə də o, bu kimi məsələlərə görə "rus xalqı" anlayışını ortaya atıb, mesajını verməli idi. Bizim Rusiyadan bu kimi məsələlərə görə inciməyimizə gəlincə isə düşünürəm ki, buna strateji yanaşmaq lazımdır. Əgər Rusiyadan incimək istəyiriksə, bunun üçün bəhanələri çox tapmaq olar. Lakin hesab edirəm ki, Rusiyaya yanaşmamız bir qədər dözümlü və strateji olmalıdır. Nəzərə almaq lazımdır ki, Rusiya elitasında müəyyən bir qrup ermənilərin təsiri altındadır və onlar bizə qarşı neqativ addımlar ata bilərlər".

□ Əli RAİS

Neftin tezliklə bahalaşması gözlənilmir, çünki..

Vüqar Bayramov: "Hasilatın azaldılması ilə bağlı OPEK ölkələri ilə yanaşı, üzv olmayan ölkələrin, Rusiyanın da mövqeyi önəmli olacaq..."

Dünya birjalarında neftin qiyməti bir qədər bahalaşsa da, 50 dollarlıq həddi ötə bilməyib. Nyu-Yorkun NYMEX ("New York Mercantile Exchange") birjasında "Layt" markalı neftin bir barelinin qiyməti 0,30 dollar bahalaşaraq 46,18 dollar, Londonun ICE ("Inter-Continental Exchange Futures") birjasında "Brent" markalı neftin bir barelinin qiyməti 0,26 dollar artaraq 48,99 dollar olub. "AzəriLayt" markalı neftin bir barelinin qiyməti isə 0,31 dollar bahalaşaraq 49,63 dollar təşkil edib.

Neftin qiymətinin 50 dollardan aşağı olması Azərbaycanı da aşağı düşür. Digər neft ölkələrinin iqtisadiyyatına da ciddi təsir göstərir. Hazırda neft cüzi olaraq bahalaşsa da ekspertlər bunun davamlı olacağını düşünmürlər. Çünki OPEK-in hasilatın azaldılması ilə bağlı razılaşmasını imzalayan neft ölkələri hasilatı artırmaqda davam edirlər. Bəs qarşıdakı aylarda dünya neft bazarını nə gözləyir?

İqtisadçı ekspert Vüqar Bayramov vurğuladı ki, neft ölkələri və eləcə də Azərbaycan üçün bu xammalın dünya bazarı qiyməti olduqca vacibdir: "Doğrudur, son 3 ildə Azərbaycan iqtisadiyyatı neftin mövcud qiymətlərinə transformasiya olunub. Əslində neftin bir barelinin 50 dollar olması da ölkəmiz üçün uyğundur. Amma ən vacibi təbii ki, qiymət stabilliyidir. Qırmızı xətt isə neftin qiymətinin 40 dollardan aşağı düşməsi ola bilər. Azərbaycanın gündəlik neft ixracatı 596 min bareldir. Neftin dünya bazardakı hazırkı qiymətini nəzərə al-

saq, gündəlik neft ixracatından Azərbaycana daxil olan vəsaitin həcmi kiçik kənarlaşmalarla istehsal və daşıma xərcləri də daxil olmaqla, 29,0 milyon dollardır. Bu vəsaitin orta hesabla 75 faizi Azərbaycan dövlətinə çatır. Deməli, neftin qiymətindəki hər 2 dollarlıq azalma gündəlik 1 milyon dollardan artıq fərq deməkdir. O baxımdan, Azərbaycan üçün məqbul qiymət 50 dollar intervalıdır. Təbii ki, daha yüksək olarsa, bu, daha yaxşı olar. Ancaq 40 dollardan aşağı düşsə, ölkəyə daxil olmalara ciddi şəkildə təsir göstərir. Çünki Azərbaycan iqtisadiyyatının 86 faizi neft və neft məhsullarının satışından daxil olur. Neftin dünya bazardakı qiymətinin aşağı düşməsi həmin gəlirlərə birbaşa təsir göstərir".

Ekspertin sözlərinə görə, hazırda bazarda stabilliyə nail olmaq qeyri-mümkündür: "Hansı halda neft bazarında vəziyyət stabilləşə bilər? OPEC hasilatın azaldılması ilə bağlı anlaşmanı, ən azı, birinci mərhələdə nəzərdə tutulan müddət qədər uzadarsa, o halda qiymət stabilliyi müşahidə edilə bilər. Amma uzunmüddətli qiymət stabilliyinə nail olmaq çox çətin görünür".

V. Bayramov vurğuladı ki, xüsusi bir siyasi hadisə baş verməzsə, hər hansı proqnozlaşdırılmayan global hadisə olmasa, neftin qiymətində kəskin artımların olacağı gözlənilmir: "Şist neftin maya dəyəri də aşağı düşməsi Amerika və Kanadanın bazardakı mövqeyinin güclənməsinə gətirib çıxarır. Nəticə etibarilə azalan hasilat şist neftlə kompensasiya olunduğundan, qiymət artımları gözlənilmir. Amma növbəti 6 ay üçün anlaşma imzalanarsa, bu o deməkdir ki, növbəti aylarda global neft bazarda stabillik mümkün olacaq. Təbii ki, söhbət 50 dollar ətrafındakı stabillikdən gedir. Ancaq OPEK-in hasilatın azaldılması ilə bağlı, xüsusən də Səudiyyə Ərəbistanının bazardakı mövqeyini itirməsi ilə bağ-

lı narahatlığı var. Nəticədə bu neftin qiymətinin 40 dollardan da aşağı düşməsinə gətirib çıxara bilər. Ona görə də hasilatın azaldılması ilə bağlı OPEK-ə üzv olan ölkələrlə yanaşı, üzv olmayan ölkələrin, o cümlədən Rusiyanın da mövqeyi önəmli olacaq".

İqtisadçı hesab edir ki, orta və uzunmüddətli dövrdə neftin dünya bazardakı qiyməti aşağı olacaq: "Uzunmüddətli dövrü proqnozlaşdırsaq, nəzərə almaq lazımdır ki, Səudiyyə Ərəbistanı gündəlik neft hasilatını 15 milyon barelə qədər artırmaqla. Bu da bazara çıxarılan neftin həcminə təsir göstərə bilər. Amerika həm xam, həm də şist neft istehsalını artırır. Bu isə o deməkdir ki, orta və uzunmüddətli dövrdə neftin dünya bazardakı qiymətinin aşağı olması proqnozlaşdırılır. Neftin ucuzlaşması hələ büdcə gəlirlərinin azalması demək deyil. Çünki büdcə daxilolmaları Neft Fondundan transfer-

lər hesabına formalaşır. Lakin neftin qiymətinin azalması Neft Fondunun gəlirliliyinə təsir göstərir. O baxımdan, DNF-in xərcləmə imkanları məhduddadır. Neftin qiyməti cari olaraq manatın məzənnəsinə, büdcə gəlirlərinə təsir göstərməyə də, potensial olaraq psixoloji baxımdan təsir göstərir. Əgər neft 40 dollardan aşağı düşsə, bu, DNF-in hərəclərdəki xərcləmələrinə təsir göstərə bilər. Ancaq burada Mərkəzi Bankın manat qitliyinin yaradılması prosesinin davam edib etməyəcəyi də önəmlidir. Neftin qiyməti müəyyən qədər aşağı düşsə, manat qitliyi yarandırsa, o halda da mövcud məzənnəni qoruyub saxlamaq olar. Neft qiyməti manatın məzənnəsi üçün önəmli faktordur. Neftin qiyməti 50 dollar ətrafında formalaşarsa, Mərkəzi Bankın manatın məzənnəsinə təsir etmək imkanları arta bilər".

□ Nərgiz LİFTİYEVƏ

Ölkə mediasında həbsxanada dünyasını dəyişən məhkumlar barəsində tez-tez məlumatlar yayılır. Onların əksəriyyəti isə xəstəlikdən dünyalarını dəyişirlər. Belə ki, APA-nın yaydığı məlumata görə, həbsxanada daha iki məhkum dünyasını dəyişib. Hadisə Penitensiar Xidmətin Müalicə Müəssisəsində qeyd alınıb. Orada müalicə alan 1962-ci il təvəllüdü Cəmal Əzizalı oğlu Ağamalıyev və 1960-cı il təvəllüdü Nəzəm Xanlar oğlu Mütəllibovun xəstəlikdən övdükləri bildirilir.

Bes ağır xəstə olanlarla bağlı qanunvericilikdə hansı müddəalar var? Onların yalnız cansız bədənleri həbsxanadan çıxıb bilər?

Mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışan Əfv Komissiyasının üzvü, hüquqşünas Əliməmməd Nuriyev bildirib ki, əslində xəstə məhbusların kənarında, xüsusi qaydalar üzrə müalicə alması üçün icazə var: "Müvafiq qanunlara görə, istənilən məhkum, məhkumun nümayəndəsi digər həkimləri də öz hesabına dəvət edə bilər. Qanunvericilik buna yol verir. Ancaq bu şərtlə ki, həmin həkimin lisenziyası olsun. Yəni o, müvafiq strukturlarda həkim kimi çalışmış olsun. Təcrübədə də var ki, bir çox məhkumlar xəstə olduqları zaman öz həkimlərini dəvət edə bilərlər. Eyni zamanda hər bir cəzaçəkmə müəssisəsində tibbi hissə də fəaliyyət göstərir. Bundan başqa isə Ədliyyə Nazirliyi yanında Səhiyyə Baş İdarəsi fəaliyyət göstərir. Bu idarədə də 3 saylı müalicə müəssisəsi var ki, burada da ağır xəstəliyə tutulmuş məhkumların müalicəsi mümkündür. Ancaq bununla belə, bəzi ağır xəstəliklərə tutulan məhkumları müəssisədən kənar da müalicə edirlər. Eyni zamanda müalicə üçün həmin yerdə lazımı vasitələr olmadığı halda

da, diaqnoz qoyulması, hər hansı bir əməliyyatın keçirilməsi üçün məhkumu kənar xəstəxanalara aparırlar. Bu cür hallar tez-tez yaşanır. Məsələn, bir məhkum var ki, hemofiliya xəstəsidir, onun üçün mütəmadi olaraq Qanköçürmə İnstitutundan həkim gəlir və məhkumun səhhətini qiymətləndirib, müalicə təyin edir. Bununla bağlı qanunvericilikdə yuxarıda qeyd etdiyim şərtlərdən başqa, hər hansı bir məhdudiyət yoxdur. Onu da qeyd edirəm ki, məhkum hətta öz hesabına xaricdən də həkim dəvət edə bilər. Bu hal da təcrübədə baş verib. Məsələn, Leyla Yunusu qeyd edə bilər ki, onun üçün xaricdən həkim gəlib. Bu gün kənarından həkim gətirmək adi bir praktikadır".

Ekspert bildirib ki, məhkumu kənar da cərrahiyyə əməliyyatı da edirlər: "Məhkumun cərrahiyyə əməliyyatını həyata keçirmək üçün də onu kənara çıxara bilərlər. Məsələn, bəzi məhbusların bu qayda üzrə ürək əməliyyatı keçirilib. Məhkumların cəzaçəkmə müəssisəsində ölməsinə gəlincə isə bu da təbii haldır. İstənilən ölkədə belə hallar baş verir. Lakin onu da qeyd edirəm ki, 1990-cı illərlə müqayisədə məhkumların ölüm halları 30 dəfə azalıb. Vərəmli xəstələrin ölüm sayı isə 1990-cı illərlə

Həbsxanadan azadlıq ancaq ölümlər üçündür?

Əliməmməd Nuriyev: "Bəzi ağır xəstəliklərə tutulan məhkumları müəssisədən kənar da müalicə edirlər"

sab edirəm ki, ilk olaraq penitensiar sistemdə tibbi qaydaları, səhiyyəni gücləndirmək lazımdır. Bir müddət əvvəl Avropa Şurasının tədbirində də Azərbaycanda bu sahədə tibbin yaxşılaşdırılmasında sərbəht gedirdi. Fikir verin ki, insanlar təcridxanaya düşəndən bir ay sonra xəstələnirlər. Həmin xəstələrdən çoxunun hətta vəziyyəti ağırlaşsa da bi-

mayan xəstələr barəsində təcridxananın həkimlər heyəti təqdimatla həbsxana rəhbərlərinə, o isə prezidentə və Əfv Komissiyasına müraciət etməlidir. Bu baş verərsə, çox yaxşı olar. Hüquq müdafiəçilərinə gəlincə isə tam əminliklə deyirəm ki, onlar xəstə məhbusları da nəzərə alırlar. Hüquq Müdafiə Təşkilatları Monitoring Qrupunun prez-

Mirvari Qəhrəmanlı: "Hüquq müdafiəçiləri xəstə məhbusların da əlahiddə siyahısını hazırlayırlar"

sını hazırlayıb, Əfv Komissiyasına təqdim edirlər: "Elə ölkələr var ki, orada bəzi humanist addımlar atılır. Azərbaycanda da bəzi həmkarlarımızla bağlı bu kimi addımlar atılıb və onlar xəstəliklərinə görə həbsdən azad ediləblər. Bəzən elə olur ki, əfvdə də çox zaman bu kimi hadisələrə rast gəlirik ki, xəstə olduğu üçün məhkumu əfv siyahısına salıblar. Sadəcə olaraq, he-

mir. Görünür, burada həm də şəraitin öz rolu var. Ona görə də hesab edirəm ki, ilk olaraq səhiyyəni, pulsuz xidməti, dərmanla təchizatı gücləndirmək lazımdır. Təcridxanalarda rast gəlinir ki, bahalı dərmanlar olmur. Xəstələrin əksəriyyəti müalicə olunub, ölməyə də bilərlər. Təcridxana xəstəxanasında məhkumun tam müalicəsi mümkün deyil. Tam müalicəsi mümkün ol-

dentə təqdim etdiyi siyahıya şəxsən baxmışam. Həmin siyahıda xəstələrin siyahısı əlahiddə olur. Yadımdadır ki, Nəmət Pənahlının və digərlərinin xəstəliklərini qeyd etmişdilər. Hüquq müdafiəçiləri bunu etsələr də məsələni sübut edə bilmirlər. Sübut etmək üçün biz bütün sənədləri toplamalıyıq. Bunun üçün isə böyük imkanlar lazımdır".

□ Əli RAİS

Az bal yığan abituriyentlərin valideynləri üçün həssas dönmə

Azad İsayadə: "Yeniyyətə psixologiyasına bu qədər təzyiq düzgün deyil və bəzən uşaq buna dözmə bilmir"

Qəbul imtahanının birinci turu başa çatıb. Nəticələr açıqlanandan sonra az bal yığan bir sıra abituriyentlərin psixoloji durumu çox həssaslaşıb. Hətta evdən qaçan abituriyentlər belə olub. Ötən illərdə qəbul imtahanlarından sonra yaxşı nəticə göstərə bilməyən abituriyentlərin bəzələrinin canlarına qəsd etməsi faktı da olub.

Buillik qəbul qaydalarına görə, az bal yığan abituriyentlərin ikinci dəfə istəklərindən asılı olaraq imtahan vermə şansları yaranıb. Bu isə onları daha da təlaşlandırır. "Görəsən, bu dəfə yüksək bal yığa biləcəmmi?"; "bu dəfə də az bal yığsam ailəmin üzünə necə baxacam?" düşüncələri imtahan stressini daha da yüksəldir. Hətta bu cür düşüncələr sonradan abituriyentlərin depressiyaya qapılması və özünə xəsarət yetirməsi ilə də nəticələne bilər. Psixoloqlara görə, imtahan öncəsi gərginlik cərrahi əməliyyatdan qabaq

varanan gərginlikdən qat-qat yüksəkdir. Əlbəttə ki, bu, sağlamlığa güclü təsir göstərir. Qeyd edək ki, bu cür gərginliklə imtahana girən abituriyentlər əslində bildiklərini bir anda unuda da bilər.

Psixoloq Azad İsayadə bildirdi ki, yeniyyətə psixologiyasına bu qədər təzyiq düzgün deyil və bəzən uşaq buna dözmə bilmir: "Növbəti

imtahan turuna bir ay qalıb. Bir ayda abituriyent peşəkar işləsə daha yüksək nəticə göstərə bilər. Abituriyentlər onsuz da 2 ilin hər gününü marafon kimi yaşayırlar. 9-cü sinifdən başlayaraq məktəb, repetitor, kurs, sınaq imta-

hanları davam edir. Paralel olaraq ətraf, valideyn, qohum-əqrəba abituriyentə dəstək göstərmək əvəzinə sıxırlar ki, "çox oxu, qəbul olunmasan biabır olacağıq, bütün pulları sənə xərcləyirik, mütərəqqi qəbul olun, az bal yığsan

malizm olduğuna görə hər bir uğursuzluq belə bir reaksiya verə bilər".

Psixoloq abituriyent olan yeniyyətlərin valideynlərinə diqqətli olmağı tövsiyə etdi: "Valideyn övladına "bu il olmazsa, gələn il verərsən", "Biz hər zaman sənə yanındayım", "Universitetə qəbul olmağa dünyanın sonu deyil, rahat ol, girərsən lap yaxşı, girməzsən canın sağ olsun" kimi sözlər deməklə ona dəstək olmalıdırlar".

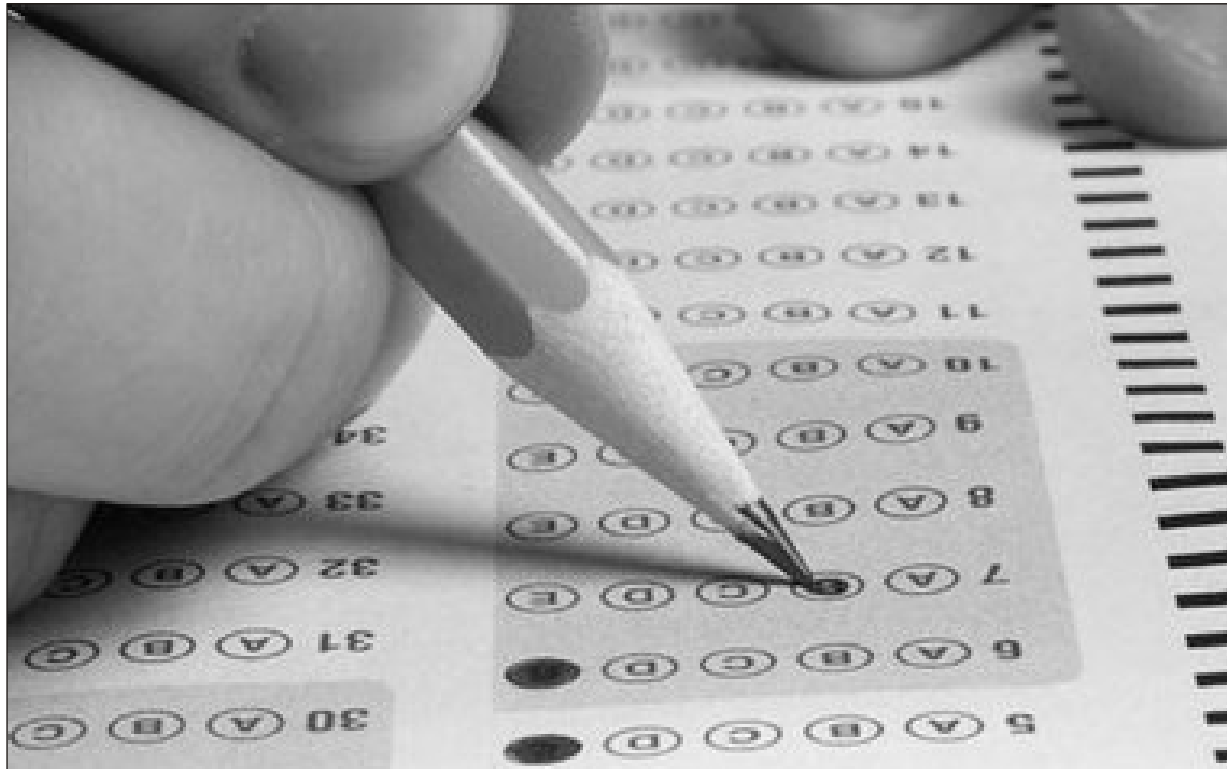
Qeyd edək ki, imtahanqabağı qida rasionu da önəmlidir. Belə ki, yuxunun yaxşı olması üçün çətin həzm olunan və yuxunu qaçıran qidalardan uzaq olmaq lazımdır. Tərəvəz, balıq və toyuq əti, meyvə, yoqurt və süd kimi qidalar məsləhət görülür. Yatmadan 30-40 dəqiqə əvvəl 1 stəkan ilıq suda 1 xörək qaşığı balı həll edib içmək əsəb sistemini gücləndirir.

Bu imtahanda az bal yığan abituriyentlər üzüllüb, depressiyaya qapılıblar. Əksinə, DIM-in yaratdığı fürsətdən istifadə edərək növbəti turda özlərini bir daha sınağına. Unutmayın ki, ali məktəbə qəbul olmağa dünyanın sonu deyil. Önemli olan sizin sağlamlığınız və cəmiyyətə yararlı insan olmanızdır.

□ Günel MANAFLI

“DİM ehtimalları doğrultmadı” -iddia

Ekspert: “Test tapşırıqlarından azı ikisi indiyə qədər keçirilməyən mövzulardır”

Dövlət İmtahan Mərkəzinin (DİM) 2017/2018-ci tədris ili üçün Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrinə qəbul olmaq istəyən abituriyentlər üçün nəzərdə tutulan I, II, III və IV ixtisas qrupu üzrə qəbul imtahanının birinci mərhələsi yekunlaşıb.

Bu ildən etibarən DİM 3-cü ixtisas qrupu üzrə imtahanlarında hər bir abiturientə iki dəfə iştirak etmək şansı verdi.

Birinci mərhələdə 2-ci və

handa iştirak edən abituriyentlərdən 17 nəfəri imtahan qaydalarını pozduqlarına görə imtahandan xaric olunub və nəticələri ləğv edilib. İmtahanda II ixtisas qrupu üzrə iki abituriyent, III ixtisas qrupu üzrə isə bir abituriyent bütün test tapşırıqlarına düzgün cavab verib və maksimum nəticə göstərərək 700 bal toplayıb. 1 və 4-cü ixtisas qrupu üzrə imtahanda iştirak etmək üçün sənəd vermiş 30239 abituriyentdən 706 nəfəri imtahanda iştirak etməyib. İmtahanda iştirak edən abituriyentlərdən 24 nəfəri imtahan qaydalarını pozduqlarına görə imtahandan xaric olunmuş və nəticələri ləğv edilib...

İmtahanda iştirak edən abituriyentlər imtahanda düşən sualların hələ keçilməmiş mövzulardan düşdüyünü deyirlər. Bir sual da bala təsir edir. Bəs bu nə dərəcədə doğrudur?

Təhsil eksperti Kamran Əsədov bütün ixtisas qruplarına daxil olan fənlərdən istifadə olunmuş test tapşırıqlarından azı ikisinin tədris proqramında mayın sonu, iyunun əvvəllərində keçirilməsi nəzərdə tutulan mövzulardan olduğunu dedi: “Son illər ərzində Azərbaycanda ali məktəblərə qəbul imtahanlarında yüksək bal toplayan abituriyentlərə nəzər saldıqda görürük ki, onların əksəriyyəti eyni məktəbin, liseyin mə-

bul imtahanlarında iştirak edən iddiaçılar imtahanda orta məktəbdə əldə etdikləri biliklərlə yox, məktəbdən kənar, repetitor yanında mənimşədikləri biliklərlə iştirak edirlər. Çünki cavab verdikləri test tapşırıqlarının mövzuları hələ onlara tədris olunmayıb, keçilməyib”.

K.Əsədov bu il qəbul imtahanlarında istifadə olunmuş test tapşırıqlarının ağırlıq dərəcəsinin əvvəlki illərlə müqayisədə dəfələrlə aşağı olduğunu dedi: “Belə demək mümkündür ki, DİM qəbul imtahanlarındakı test tapşırıqlarını süni şəkildə asanlaşdırıb. Belə ki, bütün ixtisas qrupları üzrə istifadə olunmuş test tapşırıqları 2014, 2015, 2016-cı illərdə istifadə olunmuşdu və orta hazırlıqlı abituriyentlər bu suallarla çox yaxından tanış idilər. Bu onu göstərir ki, DİM bu il qəbul imtahanlarında istifadə olunan test tapşırıqlarına heç bir pul xərcləməyib. Əvvəlki illərin test tapşırıqlarının xərcləri dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına ödənməmişdi. Bu il qəbul imtahanlarında iştirak etmək üçün 40 manat ödəmiş 1500-dən çox abituriyent isə imtahanlarda iştirak etmə-

mişdir. Bildiyiniz kimi, bu ildən etibarən DİM qəbul imtahanlarında hər bir abituriyentə iki dəfə iştirak etmək şansı verdi. Digər bir yenilik isə ondan ibarət idi ki, qəbul imtahanları tədris ili başa çatmadan, aprel ayının sonu, may ayının əvvəlində baş tutdu. Təhsil adamları düşünürdü ki, bu zaman qəbul imtahanlarında istifadə olunacaq test tapşırıqları şagirdlərin orta məktəblərdə keçdikləri dərsləri əhatə edəcək. Lakin geridə qalmış qəbul imtahanları göstərdi ki, DİM bu ehtimalları doğrultmadı. Belə ki, cari ildə keçirilən qəbul imtahanlarında bütün ixtisas qruplarına daxil olan fənlərdən istifadə olunmuş test tapşırıqlarından azı ikisi indiyə qədər keçirilməyən, tədris proqramında mayın sonu, iyunun əvvəllərində nəzərdə tutulan mövzulardır.

Belə olan halda çox maraqlı bir vəziyyət yaranır. Bildiyiniz kimi, bu il, 2017-2018-ci il üçün keçirilən qəbul imtahanlarında ixtisas qrupu üzrə 5 abituriyent, II ixtisas qrupu üzrə 2 abituriyent, III ixtisas qrupu üzrə isə 1 abituriyent, IV ixtisas qrupu üzrə isə 2 abituriyent hazırda orta məktəbdə oxumasına və tədris proqramını bitirməsinə baxmayaraq bütün mövzulardan təqdim olunmuş test tapşırıqlarına doğru cavab verib. Amma bu onu göstərir ki, qə-

yib. Halbuki DİM iddia edirdi ki, bundan sonra qəbul imtahanlarında daha istekli və hazırlıqlı şagirdlər iştirak edəcək. Düşünürəm ki, asan test tapşırıqlarından istifadəyə səbəb abituriyentlərin sa- yındakı kəskin azalma və plan yerlərindəki artım ola bilər. Belə ki, keçən il 8 minə yaxın ali məktəblərdə plan yeri boş qalmışdı və universitetlər DİM-in fəaliyyətindən narazı qalmışdılar. Hesab edirəm ki, bu il qəbul imtahanlarında DİM əsasən keyfiyyətə yox, universitetlərin plan yerlərinin doldurulmasına yönəlmiş fəaliyyət göstərdi. Bu da onu göstərir ki, Azərbaycanda qəbul imtahanları çox çətin bir prosesdir, şagirdlər üçün əlçatan deyil. Bundan başqa, DİM qəbul imtahanlarını orta məktəb proqramına, dövlətin təsdiq etdiyi tədris cədvəlinə uyğun olaraq yox, repetitor proqramına uyğun olaraq həyata keçirir. Ümumiyyətlə, qəbul imtahanlarında abituriyentlərin əldə etdikləri nəticələr nə DİM-in, nə də ki, orta məktəblərin uğuru deyil. Bu, repetitor müəllimlərin əziyyətinin nəticəsidir ki, bu da valideyn, şagirdlərə öz vəsaitləri hesabına başa gəlib”.

□ Günel MANAFLI

İzrail ənənəsi əsasında özəl tibbi sahədə 20 illik təcrübə! XƏSTƏLİKDƏN ƏZAB ÇƏKƏN İNSANLARA ƏSASƏN KİŞİLƏRƏ! DİQQƏT!!! AXIRINCI ŞANS!!!

Azərbaycanda və yaxud xaricdə diaqnozun təsdiqi və tam müalicəsi mümkün olmaybsa, **doktor VAİZ SƏMƏDOV** şəxsi tibbi metodikası ilə Sizin uğurlu və daha qarantili olaraq aşağıdakı xəstəliklərinizi keyfiyyətli müayinə və müalicə edə bilər.

- * Diaqnozu bilinməyən ağır hallar;
- * Xərçəngə şübhəli olan prostat düyünlü adenomasi. Prostatitlər; Qipertrofiya və ya Atrofiya
- * Cinsi zəiflikdən tam impotensiyədək, marağın və aktların azalması;
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Sidikdə və ya spermada qan;
- * Spermanın azalması və itməsi;
- * Kişi cinsi orqanının birdən əyilməsi və balacalması;
- * Oğlan uşaqlarında cinsi orqanların (penisin və xayaların) inkişafdan qalması;
- * Hormonal və infeksiyon səbəbli sonsuzluq (kişi və qadınlarda);
- * Tala-tala və hərtərəfli saçların tökülməsi;
- * Gecə-gündüz uşaq və böyüklərdə sidik aktların pozulmaları; Enurez
- * 50 yaşdan sonra oynaqalarda və onurğada baş verən qeyri travmatik ağrılar və hərəkət çətinlikləri;
- * Psixo-nevroloji gərginlik, yuxusuzluq, qorxu, yad-daşın azalması və digər qəribə olan şikayətlər.
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalıqlar və ağırlaşmalar.

D-r V.Səmədovun əsas tibbi prinsipi - keyfiyyətli və təkrarsız müalicə aparmaq üçün xəstəliyin əsl və bütün səbəblərini aşkar etmək zəruridir.

Qəbula yazılmaq və ünvanı öyrənmək üçün saat 11-dən 23-ə dək, (050) 213-88-05 nömrəsinə, **d-r Vaiz Səmədova** zəng etmək olar.

Qəbul növbə ilə hər gün saat 12-dən sonra başlayır.

Elan

Bakı şəhəri Xətai rayonu Sarayev küçəsi ev 7, mənzil 19 ünvanında yaşayan Saviskaya Olqa Romanovnanın adına olan qeydiyyat vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Məlum olduğu kimi, mayın 9-da Kiyevdə "Eurovision - 2017" yarışmasının ilk yarımfinalı keçirilib. Gecədə 18 ölkənin təmsilçisi iştirak edib. 15 dəqiqəlik səsvermədən sonra finala vəsiqə qazanmış ölkələrin adları təqdim olunub. Bunlar Azərbaycan, Moldova, Yunanıstan, İsveç, Portuqaliya, Polşa, Ermənistan, Avstraliya, Kipr və Belçikadır.

Xatırladaq ki, ölkəmizi Diana Hacıyeva "Skeletona" mahnısı ilə təmsil edir. Təmsilçimiz mayın 13-də keçiriləcək finalda səhnəyə ilk hissədə çıxacaq. Finala birbaşa vəsiqə qazanan ölkələr isə bu il ev sahibliyi edən Ukrayna, Fransa, İtaliya, İspaniya və Böyük Britaniyadır. Halbuki Rusiya da bu il finala birbaşa vəsiqə alan ölkələrdən biri idi. Çünki ötən il Rusiya finalda 3-cü sırada yer almışdı. Lakin məlum Rusiya-Ukrayna arasındakı "Eurovision" qalmaqalı üzündən bu il Rusiya yarışmadan kənarda qaldı.

Ruslarsız "Eurovision"...

Nəticədə bu il "Eurovision - 2017" Rusiyasız start götürdü. Rusiya bundan heç də

məyus olmadığını göstərməyə çalışaraq əvəzində ilk yarımfinal gecəsi təmsilçisi Yuliya Samoylovanı yenidən Krima göndərərək, ona möhtəşəm konsert təşkil etdi. Belə ki, müğənni yarımfinal keçirilən vaxtda Kırımın Sevastopol şəhərində Qələbə Günü münasibətilə təşkil olunan konsertdə çıxış edib. Rusiya mətbuatı bu xəbəri "Yuliya Samoylova Qələbə Günündə Sevastopolda "partlatdı" başlıqları ilə dərc edib. Məlumatla görə, müğənni çıxış edərkən güclü yağış yağmış. Lakin buna baxmayaraq, konsert davam edib və konsertə minlərlə insan qatılıb. Onların arasında şəhər sakinləri və müharibə veteranları olub. Yuliya Samoylova şəhərin mərkəzində, Naximov

"Eurovision-2017" - Azərbaycanın birincilik şansları

Ölkəmizi Diana Hacıyeva "Skeletona" mahnısı ilə təmsil edir

meydanında quraşdırılan səhnədə əfsanəvi "Qələbə günü" mahnısını ifa edib. Onu bayram münasibətilə şəhərin qubernatoru Dmitri Ovsyanikov təbrik edib. Müğənni konsertdə iştirak edən minlərlə pərəstişkarı üçün "Molitva", "Solovi", "Da zdrastvuet mir", "Stena", "Flame is bur-

ning" mahnılarını da ifa edib. Konsertin sonunda müğənni yenidən pərəstişkarları ilə birlikdə "Qələbə Günü" mahnısını ifa edib.

Xatırladaq ki, rusiyalı təmsilçi Yuliya Samoylova 2015-ci ildə Rusiyanın işğal etdiyi Krimda konsertdə iştirak etdiyi üçün Ukrayna onu "qara

siyahı"ya salıb. Buna əsasən müğənni 3 il ərzində Ukraynaya daxil ola bilməz. Bu səbəbdən müğənni Rusiyanın aparıcı çoxsaylı mücadiləyə baxmayaraq, "Eurovision-2017" yarışmasından kənarda qaldı. Qeyd edək ki, müğənni Yuliya Samoylova birinci qrup əlildir, o, uşaqlıqdan əlil arbasında hərəkət edir. İddialara görə, Rusiya onu məhz əlil olduğu üçün ölkə təmsilçisi seçmişdi. Lakin bütün bunlar bir işə yaramadı.

"Azərbaycana birincilik lazım deyil"

"Mən inanıram ki, ilkin sıralarda biz də olacağıq. Amma yəqin ki, yüz faiz birinci olmayacağıq, bu yeri istəmərik, hər halda". Bu sözləri aparıcı, müğənni-bəstəkar Murad Arif təmsilçimizin performansını dəyərləndirərək

deyib. M.Arif qeyd edib ki, əvvəlki illərdən fərqli olaraq ölkə təmsilçimizin performansı daha yaxşı vəhdət təşkil edir: "Elə bir şərait yaradılmadı ki, azərbaycanlı təmsilçi finala keçməmiş geri qayıtsın. Yəni özümüz bu şəraiti yaratmadıq. Mən təmsilçimizin performansını çox bəyəniyəm. Hətta əvvəlki illərə baxanda onun performansında, musiqi və səhnə arasında çox vəhdət var. Mahnı da trenddir, düzgün seçilib. Mən hələ 2006-2007-ci illərdə deyirdim ki, nə olar ki, Diananı da "Eurovision" yarışmasına göndərin. Amma qeyd etdiyim kimi, birincilik müəyyən xərclərlə bağlıdır. Əsas odur ki, Diana yaxşı çıxış etsin, onluğa düşsə bilək. Mənə elə gəlir ki, bizim hazırda istədiyimiz nəticə budur".

O, digər ölkələrin təmsilçilərindən də söz açdı:

"Məni bir İsveç və Portuqaliya təmsilçisi qane edib, diqqətimi çəkib. Bu ölkələri tamamilə birinci sıralarda görürəm".

Qeyd edək ki, "Eurovision - 2017"-nin ikinci yarımfinalı mayın 11-də, final mərhələ isə mayın 13-də keçiriləcək.

□ **Xalidə GƏRAY**

Bakının sarı zolaq problemi - narazılıqlara rəsmi cavab

Kamran Əliyev: "Sarı zolaqlar təkçə yarışların keçirildiyi zaman kəsimi üçün yox, həm də yarışlara cəlb olunmuş nəqliyyat vasitələrinin hərəkəti üçün nəzərdə tutulub"

Bakıda keçirilən İslamiada adlı idman yarışması ilə bağlı şəhərin bir sıra küçə və prospektlərində nəqliyyatın hərəkəti mayın 5-dən etibarən məhdudlaşdırılıb. Yolların bəzi hallarda üçdə biri, bəzi hallarda isə yarısı sarı xətlərlə xüsusi zolağa alınmış, bu zolaqla yalnız idmançıları daşıyan nəqliyyat vasitələri, bir də İslamiadanın təşkilatçılığına cəlb edilmiş xüsusi avtomobillər hərəkət edə bilər.

Amma bu zaman yollarda yaranan tıxac da sürücülərə ciddi problem yaradır. Daha öncə 1 saata qət edilən məsafə sarı zolağa görə 2 saata qədər uzanır. Amma aktiv sürücülər hesab edirlər ki, sarı zolaqların tətbiqində bir qədər sadələşdirilmiş rejimə keçmək lazımdır. Belə ki, yarışların keçirilmədiyi, o zolaqların maksimum istifadəsiz olduğu bir zamanda onu sürücülərin üzünə açmaq mümkündür. Bunu yol polislərinin nəzarəti əsasında etmək məsləhətlərdən biridir. Bu barədə musavat.com saytının veb redaktoru Xalid Kazımlı da "Qara zolaq" adlı köşəsində mövzuya toxunub. Həmkarımız təklifini belə əsaslandırır: "Məqsəd odur ki, idmançıların yaşadığı

hotellərdən idman arenasına daşınmasında problem yaranmasın. Bir neçə min idmançının yarış saatına gecikməməsi, problem yaşamaması üçün tətbiq edilən sarı zolaq yasağı isə bir neçə yüz min insana ciddi problem yaratmaqdadır. Onlar mənzil başına çatmaq üçün saatlarla tıxacda qalırlar. Baxırsan ki, yolun bir hissəsi, sarı zolaq bomboşdur, amma artıq "qara zolaq" adlandırılacaq hissədə minlərlə avtomobil ard-arda düzülüb. Bəlkə buna da təlaşmaq, vərdis etmək mümkündür, anlayış göstərərək düşünmək olar ki, belə kütləvi idman tədbirləri iki-üç ildən bir, o da 15-20 gün ərzində olur, necə deyərlər, müvəqqəti çətinlikdir.

Ancaq problemin həlli yolu var axı, bir az artıq diqqət, bir az artıq səy, əmək, enerji sərf edərək, sarı zolaq problemini həll etmək olar. İdmançıların öz hotel otaqlarında mışıl-mışıl yatdığı, idman arenasının qapısının bağlı olduğu gecə və səhər saatlarında nəyə görə sarı zolaq bomboş, "qara zolaq" isə avtomobillərlə tətbiq olmalıdır? Səhər saatlarında sarı zolağı xalqın üzünə açmaq, hərəkətə icazə vermək olar, çünki o yolda hərəkət iki-üç saatdan sonra başlayacaq. Bir də idmançıları yarış-b-qurtarandan, hotellərə varid olandan sonra yenidən yolda intensiv hərəkəti bərpa etmək mümkündür. Çünki onlar gecənin bir ələmi yenidən arenaya qayıdıb gülləşəsi, dombalaq aşası deyilərlər.

Bax, bunu düşünən, idmançıların hərəkət cədvəlini, yarış qrafikini incəliyinə, son detalına qədər öyrənən və situasiyanı çevik, operativ və effektiv şəkildə ("gəlirlər, yolu açmaq, getdilər, camaatı buraxmaq" düsturu ilə) idarə edən yoxdur. "Yolu birdəfəlik bağlayın" demək asandır, "sarı xətti keçəni cərimələyin" göstərişi vermək isə asan olduğu qədər də sərfəlidir. Büdcəyə əlavə milyonlar gəlir. Gəlir də nə olur? Heç nə, Küveyt kimi milyardlara sahib ölkələrin idmançılarına sərf olunur".

Gerçəkdən də, həmkarımızın yazdığı kimi, bu məsələni tənzimləmək hansı formada mümkündür? DYP sürücülərin hüquqlarını qorumaq məqsədilə prosesini nəzarətə götürə bilərmi?

Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsinin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəisi Kamran Əliyev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında dedi ki, sarı zolaqlar təkçə yarışların keçirildiyi zaman kəsimi üçün yox, həm də yarışlara cəlb olunmuş nəqliyyat vasitələrinin hərəkəti üçün nəzərdə tutulub. Onun sözlərinə görə, yarışda xidmət göstərən personalın hərəkəti də sarı zolaq vasitəsilə gerçəkləşir. Yəni bu halda sarı zolaq sırası sürücülərin də üzünə müvəqqəti olaraq açılarsa, bu halda oyunlara cəlb edilmiş maşınların hərəkətində problemlər yaranacaq: "Ona görə də dediyiniz bu təklifin həyata keçmə perspektivi yoxdur. Hesab edin ki, sarı zolaqda da hərəkətə icazə verildi. Bu halda yarışda xidmət üçün nəzərdə tutulmuş maşınlar yol verən olmayacaq. Bu da işin ümumi ahənginə mənfi təsir edəcək. Amma hansısa ərazidə sıxlıq yaranırsa, sözsüz ki, orda bituasiyanı çevik, operativ və effektiv şəkildə ("gəlirlər, yolu açmaq, getdilər, camaatı buraxmaq" düsturu ilə) idarə edən yoxdur. "Yolu birdəfəlik bağlayın" demək asandır, "sarı xətti keçəni cərimələyin" göstərişi vermək isə asan olduğu qədər də sərfəlidir. Büdcəyə əlavə milyonlar gəlir. Gəlir də nə olur? Heç nə, Küveyt kimi milyardlara sahib ölkələrin idmançılarına sərf olunur".

Gerçəkdən də, həmkarımızın yazdığı kimi, bu məsələni tənzimləmək hansı formada mümkündür? DYP sürücülərin hüquqlarını qorumaq məqsədilə prosesini nəzarətə götürə bilərmi?

Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsinin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəisi Kamran Əliyev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında dedi ki, sarı zolaqlar təkçə yarışların keçirildiyi zaman kəsimi üçün yox, həm də yarışlara cəlb olunmuş nəqliyyat vasitələrinin hərəkəti üçün nəzərdə tutulub. Onun sözlərinə görə, yarışda xidmət göstərən personalın hərəkəti də sarı zolaq vasitəsilə gerçəkləşir. Yəni bu halda sarı zolaq sırası sürücülərin də üzünə müvəqqəti olaraq açılarsa, bu halda oyunlara cəlb edilmiş maşınların hərəkətində problemlər yaranacaq: "Ona görə də dediyiniz bu təklifin həyata keçmə perspektivi yoxdur. Hesab edin ki, sarı zolaqda da hərəkətə icazə verildi. Bu halda yarışda xidmət üçün nəzərdə tutulmuş maşınlar yol verən olmayacaq. Bu da işin ümumi ahənginə mənfi təsir edəcək. Amma hansısa ərazidə sıxlıq yaranırsa, sözsüz ki, orda bituasiyanı çevik, operativ və effektiv şəkildə ("gəlirlər, yolu açmaq, getdilər, camaatı buraxmaq" düsturu ilə) idarə edən yoxdur. "Yolu birdəfəlik bağlayın" demək asandır, "sarı xətti keçəni cərimələyin" göstərişi vermək isə asan olduğu qədər də sərfəlidir. Büdcəyə əlavə milyonlar gəlir. Gəlir də nə olur? Heç nə, Küveyt kimi milyardlara sahib ölkələrin idmançılarına sərf olunur".

Sıxlığın aradan qaldırılması məqsədilə müəyyən məsafələrdə, sıxlığı yənləndirilmək üçün ora yönəldilir. Biz əvvəldən müəyyən etmişdik ki, respublikanın digər rayonlarından Bakıya maşınların gəlişi nisbətən məhdudlaşsın, eləcə də paytaxtda fərdi nəqliyyatdan mümkün qədər az istifadə olunsun. Sürücülər 10-15 gün müddətində fərdi nəqliyyat vasitəsindən imtina edə bilər. Metromuz da normaldır, avtobuslar da. İctimai nəqliyyatdan istifadə etmək heç də sürücülər üçün problem olmayacaq. Bu, həm özələrinin rahatlığı, həm də şəhərdəki sıxlığın aradan qaldırılması üçün lazımdır".

Müsahibimizin sözlərinə görə, sarı zolağa keçməklə 40 AZN məbləğində cərimə ödəməli olan sürücülərin narazılığı da yersizdir. Onun sözlərinə görə, bu zolaqlarla bağlı iki ay bundan qabaq məlumatlandırma və təbliğat işləri gediş: "Hər bir sürücü də bununla bağlı məlumatlıdır. Heç kəs bu zolaq, nişanla bağlı məlumatı olmadığını deyə bilməz. Bu, qeyri-səmimiyyət olar. Digər tərəfdən, heç də bütün küçələrdə sarı zolaqlar yoxdur. Sarı zolağın olduğu bir çox küçələrlə paralel küçədə bu zolaq yoxdur. Bu səbəbdən də o küçələrin siyahısını öyrənib, sarı zolaqlı küçələrdən keçməməklə hərəkəti təmin etmək mümkündür. Və nəzərə almaq lazımdır ki, bu, sürücülər üçün müvəqqəti çətinlikdir. Dövlət əhəmiyyətli bir tədbir zamanı belə hallar dünyanın hər yerində olur".

□ **Sevinc TELMANQIZI**

MÜSAVAT

Son səhifə

N 99 (6713) 11 may 2017

QOÇ - Bir qə-dər mübahisəli gündür. Yaxınla-rınızla, həmçinin ailə üzvlərinizlə (xüsusən yaş-lılarla) mülayim davranın. Axşamı bütünlüklə gəzinti və qonaqlıqlara həsr edin ki, rahatlıq tapasınız.

(11 may)

Səbuhi Rəhimli

BUGA - Bütün işlərinizi saat 15-ə qədər yekunlaşdırmağa çalışın. Belə ki, ideyalarınızı həyata keçirmək üçün sonrakı ərfə sərffəli deyil. Əksinə, mübahisəli hallar baş verə bilər. Sənədləşdirmə işlərini təxirə salın.

ƏKİZLƏR - Olduqca məhsuldar gündür. Üzərinizə düşən çoxsaylı vəzifələrdən qorxmayın. Əksinə, əməkdarlığınızı artırmaqla nəzərdə tutduğunuz işlərin həllini sürətləndirin. Nəqliyyatda ehtiyatlı olun.

XƏRÇƏNG - Sağlıq durumunuzu nəzərdə saxlaya bilsəniz, digər məsələlərdə ələ bir çətinliyiniz olmayacaq. Əməkdaşlıq istiqamətində ürəkaçan gedişlər mümkündür. Bütçənizdə irəliləyiş də gözlənilir.

ŞİR - Olduqca düşərli gündür. Rastlaşdığınız hər bir hadisə ürəyinizcə olacaq. Hər kəslə xoş ünsiyyət qurmağa çalışın. Axşama yaxın sevindirici xəbərlər eşidə bilərsiniz. Kiçikyaşlılara diqqət ayırın.

QIZ - Çoxları ilə müqayisədə bu təqvimdə sizin bütçənizdə daha çox artım gözlənilir. Odur ki, gəlir gözlənilən bütün obyektlərə baş çəkin. Aldığınız yeni təkliflərə başdan-sovdu yanaşmayın.

TƏRƏZİ - Göstəricilərə inansaq, bu gecə narahət yatmışsınız. Odur ki, gün ərzində ümumi süstlük sizi tərk etməyəcək. Bu amili nəzərə alıb yaxşıca dincəlin. Dostların əhatəsində olmağa çalışın.

ƏQRƏB - Mənfə ejenjili Ay bürcünüzdə olduğu üçün ilk növbədə səhhətinizə fikir verməlisiniz. Ağır iş görmək, piyada çox gəzmək sizə zərərdir. Çalışın ki, istənilən məsələdə ürəyinizin səsinə qulaq asasınız.

OXATAN - İxtiyarınızda olan bu təqvimin nahara qədərki dövrü gərgin tərzdə davam edəcək. Sonrakı saatlarda ikitərəfli sövdələşmə üçün səmərəli olacaq. Qida rejiminə diqqət yetirin. Qazancınız da olacaq.

OĞLAQ - Astroloji göstəricilər yalnız savablar göstərmək üçün münasib vaxt olduğunu bəyan edir. Odur ki, fəaliyyətə ara verib, gəzinti və səfərlərə çıxmağa çalışın. Həmsöhbətlərinizlə doğru-dürüst danışın.

SUTÖKƏN - Riskli hərəkətlərə yol verməyin. Maksimum neytrallıq nümayiş etdirin. Hər dedi-qoduya tələsik reaksiya verməyin. Saat 16-19 arası bütün günah işlərdən çəkinin, yalan vəd verməyin.

BALIQLAR - Son vaxtlar Göy qübbəsi əsəblərinizin qaydasında olmadığını göstərir. Bunu nəzərə alıb sakit bir guşəyə çəkilin. Ulduzlar bunun üçün şəxsi bütçənizi də artırmağa hazırdır. Təki siz istəyəsınız.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Hər gün bir Disney qəhrəmanına dönür

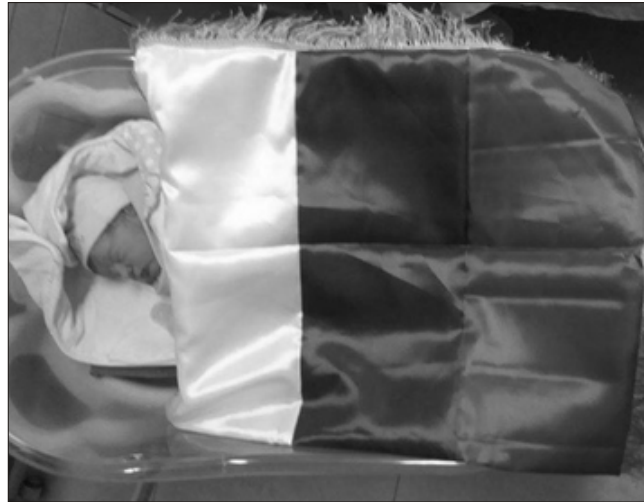
Amerikanın Kaliforniya ştatında yaşayan 21 yaşlı Riçard Şefer özünü Disney multfilmindəki bütün şahzadə modellərinə bənzətməyə çalışıb. Bu barədə "Daily Mail" yazıb. Qəzetin yazdığına görə, R.Şeferin 40 kostyumu, 30 pariki var və onların köməyi ilə özünü sevimli personajlara bənzədir. Gənc oğlan hər bir obrazın ərsəyə gəlməsinə iki saata yaxın vaxt sərf edir. Nəşrin yazdığına görə, kişi uşaqlıqından bəri Disney multfilmləri ilə bağlı hər şeyi sevib. İndi isə o, həmin qəhrəmanlara bənzəmək üçün fərqli qiyafələrdən və makiyajlardan istifadə edir. Yaratdığı "qəhrəman"ların hər birini Şefer öz facebook səhifəsində paylaşır.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Suriyalı oğluna Vladimir Putin adı verdi

Suriyanın Tartus şəhərində dünyaya gələn oğlan uşağına Vladimir Putin adı verilib. Bu barədə Livan telekanalı "Əl-Cadid" xəbər verib. Suriyada hərbiçi olan uşağın atası isə deyib ki, bu seçiminin səbəbi Putinə olan minnətdarlığıdır. Belə ki, Putin onun ölkəsinə terrorizmlə mübarizədə yardım edib. Yeni doğulan körpənin səhhəti yaxşıdır. Valideynləri onu Rusiya bayrağına büküblər və şəkilləri də facebook vasitəsilə bütün dünyaya yayılıb. 2016-cı ilin avqustunda Vladimir vilayətindən olan ailə öz oğlunun adını Putin olaraq dəyişdirib. Valideynlər bildiriblər ki, onlar Misirdən

olan jurnalist-tərcüməçidən bu məsələdə nümunə götürüblər. Sonuncu 2 ay öncə yeni doğulan uşağına bu adı vermişdi. Rusiyanın Suriyada apardığı hərbi əməliyyatlar 2015-ci ildə başlanıb.

20 yaşı var, amma First Classda uçmaq üçün pul alır

balaca uşaq olanda əlimlə göy üzünü göstərdiyim videolar var. Halbuki ailəmdə də havaçılıqla məşğul olan heç kim yoxdur".

Hələ 16 yaşı olanda Sky News-la sözləşmə imzalayaraq, buranın ştatlı yorumçusu olub. Peşəsinə daha çox vaxt ayırmaq üçün də məktəbinə yarı zamanlı davam etməyə qərar verib. Maçeres litseyi qurtaran kimi təhsil həyatına son verib və havaçılıq sektorunda tam ştatlı olaraq işləməyə başlayıb. İndi isə təyyarə istehsalçıları ilə təyyarələrin təslimatından öncəki test mərhələsində birlikdə çalışırlar.

Maçeres alıcıya təslim edilmədən öncə bütün kabinlərdə oturmaqların və kabinin komfort səviyyəsini, sənişinlərə təqdim etdiyi bezi xidmətləri testdən keçirir. Gənc adam səyahət etmədiyi vaxtlarda isə havaçılıq sektoru ilə bağlı son yenilikləri təqib edir və ya sosial media vasitəsilə təqibçilərinin suallarını cavablandırır.

Gənclərin iş həyatına girmədən cib xərcliyini çıxarmaq üçün qarşonluq və ya asistentlik etməsi əslində normaldır. Amma 20 yaşındakı Aleks Maçeres üçün durum çox fərqlidir. Özünü bir havaçılıq aşıqı olaraq tanıdan Maçeres bir çox insanın təcrübədən keçirmək üçün pul verdiyi bir işi görərək pul qazanır. Bu işin adı First Classda uçuşdur.

Maçeresin peşəsi nədir, təcrübəni? Hava yolu şirkətlərinin yeni aldığı ya da içməkanı yeni dizayn edilən təyyarələrin first, business və ekonimi kabinlərinin komfortunu alıcısına təslim edilmədən öncə test etmək. Üstəlik, bu uçuşlar test məqsədli olduğundan adətən də təyyarənin

14 yaşından bu günə qədər BBC, Sky News və CNN kimi bir çox beynəlxalq media qurumlarına açıqlama verib: "İçimdə səyahət etmə vürusu ilə doğulmuşam. Hələ

Muzeyə ananas qoydular, sənət əsəri oldu

Şotlandiyanın Aberdin şəhərində müasir incəsənət sərgisinin təşkilatçıları ziyarətçilərdən biri tərəfindən ora qoyulan ananası eksponat kimi şüşə arxasına qoyaraq nümayiş etdiriblər. "Daily Mail" qəzetinin yazdığına görə, 22 yaşlı tələbə Ruari Qrey qalereyadakı digər adamlarla bu cür zarafat etmək istəyib və qalereyadakı boş stolon üstünə ananas qoyub. Tələbə bir neçə gün sonra eyni qalereyaya gələndə həmin ananası şüşənin içində görüb: "Mən qərar verdim ki, o ananasın həmin stolda nə qədər uzun müddət qalacağına baxım. Maraqlı idi ki, insanlar onun incəsənət olduğuna inanacaqdılar mı?"

Greyin dostlarından biri olan Lloyd Cek ananasın şəklini twitterdə dərc edərək aşağıdakıları yazıb: "Beləliklə, ötən həftə biz ananası displayin yanında qoyub getdik. Bu gün isə gördük ki, onu şüşə vitrinə yerləşdiriblər. Olduqca təəccüblüdür".

Ötən ilin may ayında isə məlum olmuşdu ki, Amerikada iki nəfər gənc müasir incəsənət sərgisində yerə eynək qoyub gediblər. Gələn ziyarətçilər isə onu müasir incəsənət nümunəsi olaraq qəbul ediblər.

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisənziya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.